

Megemlékezés
Dankó Pista
szobránál
Szegeden

VI. ÉVFOLYAM
6. SZÁM
ROMA LAP
1998. JÚNIUS
ÁRA: 98 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

P O S T A F O R D U L T V A L

Tisztelt Főszerkesztő Asszony!

Szeretném Önöket tájékoztatni az Akadémiai Kisebbségkutató Műhely megalakulásáról és első szakmai rendezvényéről. Kérem – lehetőségünk szerint – adjanak hírt róla lapjukban.

1998. április 27-én **Glatz Ferenc** ünnepélyesen megnyitotta a Magyar Tudományos Akadémia Kisebbségkutató Műhelyét. A szerveződés fő célja, hogy összefogja a hazai és a szomszéd országokban működő magyar társadalomtudományi kutatóhelyeken folyó vizsgálódásokat egy interdiszciplináris program keretében. Fiatalkutatók bevonásával, előadások, tudományos viták szervezésével, füzetsorozat megjelentetésével új kutatási programok beindítását is tervezi.

A Műhely a kisebbségi kérdés három fő vonulatát tekintve a kutatások tárgyának: a határon túli magyarság jelenének és jövőjének problémáját, a hazai nemzeti kisebbségek szerteágazó és az előbbinél kevesebbet vizsgált gondjait,

valamint a mind súlyosabb társadalmi gondként jelentkező cigánykérdést.

Az Akadémiai Kisebbségkutató Műhely június 9-én tartotta első szakmai vitáját Újratanulható-e az anyanyelv a magyarországi kisebbségi iskolákban? címmel. Mellékelten elküldöm a tanácskozási programját, a résztvevők és előadók névsorát, valamint a vitáról és annak tervezett folytatásáról készült feljegyzést.

További információval szívesen álllok rendelkezésükre.

Tisztelettel:

Molnár Helga
irodavezető

Enciklopédia

Miskolci Balog János (Miskolc, 1931.)

Zenekarvezető. Muzsikuscsaládból származik. Négy éves korától tanul hegedülni, 14 éves volt, amikor első zenekarát megalakította. Együttesével a miskolci Pannónia kávéházban muzsikált.

Korábban megszakított tanulmányait 1946-tól folytatta, és egy tehetségkutató versenyen elért kiváló eredménye alapján, felvették a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskolára, ahol **Országh Tivadar, Gabrel Ferenc** és **Garay György** tanítványa volt.

Három évi tanulás után Miskolcra tért vissza, és 14 tagú zenekarával az Ávas Szálló fehér tennében játszott.

1950-ben **Talbányi Mihály** zenekarában hegedült, miközben behív-

ták katonának. Szolgálati ideje alatt a Kossuth Akadémia zenekarának első hegedűse volt. 1953 óta népzene-kart vezet. Itthon a Kulacs, az Erzsébet és a Béke étteremben, a Gellért Szállóban, a Mátyás Pincében és 1971-től kezdve tíz évig a Fortuna étteremben muzsikált.

1965 óta rendszeresen szerepel külföldön is. Hollandiában, Svájcban, és a Német Szövetségi Köztársaságban rendszeresen visszahívják, háromszor Münchenben és egy alkalommal Ausztráliában játszott zenekarával.

Rádiófelvételei 1953 óta készülnek, több alkalommal szerepelt a televízióban, és több hangfelvételt jelent meg.

Lakatos Sándor

A mindenkori legkiválóbb primások egyike. (Budapest, 1925). Liszt-díjas, a népművészet mestere. Nyolcéves korától édesapja, id. Lakatos Flóris tanította hegedülni, majd Országh Tivadarnál és Zathureczky Edénél tanult tovább. Pályafutása 1942-ben a Británia (ma Béke) Szálló Szondy sörözőjében, apja zenekarában kezdődött. Később a főváros rangos szórakozóhelyein muzsikált. A Margitszigeti Nagyszálló, az Intercontinental, Royal, Astoria és Gellért Szálló, valamint a Gundel étterem és a Mátyás Pince volt sikereinek színhelye. 1950-55 között a Magyar Rádió népi zenekarának a vezető primása volt. Közben 1952-ben Párizsban elnyerte a hanglemez világverseny nagydíját. Az elmúlt évtizedek alatt sokfelé játszott zenekarával, a nagyvilág hangversenytermeiben. A moszkvai Csajkovszkij-teremben, a sydneyi Operaházban, a New York-i

Carnegie Hallban és a londoni Royal Albert Hallban egyformán kivívta a szakemberek és a közönség elismerését. A brüsszeli magyar étteremben a belga királyi pár sokáig elidőzött a muzsikája mellett.

Külföldön többnyire magyar vagy magyaros jellegű műveket játszik. Liszt Ferenc rapszódái, Brahms magyar táncai, Hubay Jenő csárdajelenetei és népszerű magyar nóták alkották műsorának a zömét.

Feldolgozásai és szerzeményei is szép számmal szerepelnek műsorai-ban. Csak zenekari számokat ír, de egyiknek sem szorgalmazza a nyomtatásban való megjelenését. Itthon és külföldön készült hanglemezeinek száma meghaladja a tízet. A legvirtuózabb magyar cigányprimás - hatása pályatársaira nézve felmérhetetlen értékű. Fia és unokája is primás.

(Csemer Géza: Habiszti)

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik havonta,
a „Magyarországi
Nemzeti és Etnikai
Kisebbségért”
Közalapítvány
támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési
Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon: (56) 372-269; (60) 387-293

Főszerkesztő: **Paksi Éva**.

Tervezőszerkesztő: **Pozsa József**.
Munkatársak: **Botosné Köté Lilla**,
Bubáné Csapó Ilona, **Bujdosó Jánosné**,
Pálfi Elvira.

Felelős kiadó: **Farkas Flórián**.

Nyomdai munkák:
REPRÓ STUDIO Nyomdaipari Egyéni Cég,
Verseghy Nyomda Kft., Szolnok
ISSN 1216-982X

*A nem kért kéziratokat nem őrizzük
meg és nem küldjük vissza!*

MIELŐTT MÉG...

(Bátyámnak: Farkas Tibornak)

Kenyér és lisztjegy az asztalon.
Üres virágváza.

Félszázada felgyülemlett por.
Felváltott sorbanállás sorszámba
várva.

Napi fejadag.

Lúdtalp.

Sztárparádé a betonágyban.

Kihordott viszértágulás.

Gyermeklány nővéreim vízjelei.

Elsötétített babakázak.

Képtelen, elképesztő dolgokat
rakosgatok össze-vissza.

Valakivel mégiscsak meg kellene
beszélni,

mielőtt még...

mielőtt...

mielőtt...

Horváth Gyula

Haza szeretnék jönni

Remegésbe öltözve

járok az utcán,

vályog-testem falát

patkánykínok fúrják át.

Haza szeretnék jönni,

oda, ahol az anyák

szívének házáat

boldogságok is lakják,

Oda, ahol nem sírnak

az árvák,

oda, ahol nem mar meg

senkit a kígyómostohaság.

(Csak szája mozgását láttam)

Felolvasott az imakönyvből,

(csak szája mozgását láttam)

megcsókolta a kinyitott könyvet:

beszélgetett anyám és az Isten.

Úgy változom, hogy nem fájok.

Felolvasok az imakönyvből,

megcsókolom a kinyitott könyvet:

beszélgetni hívom az Istent.

*

Törvénytelen fogantatás

Két átdorbézolt nap, vagy hét
között

egy mezítelen, (vagy

lemeztelenített)

női test ragyog. (A kijózanodás
pillanata)

Törvénytelen fogantatás.

Elkaparhatatlan, elföldelhetetlen...

amit csak te tudnál krisztusi

alázattal

elviselni apám.

Alex D' Saide

VÍZIÓ

Darvak éneklik a tűz táncát,

Őrzik testemben a fény fáját.

Felajzott íj, szárnyuk suhogása,

Átölel szívük dobbanása.

Széttárja Isten fényszárnyát,

Vigyázza lelkem szent álmát.

Kerubok sóhaja száll,

Megérintve a hajnal templomát.

Megemlékezés Dankó Pista születésének 140., halálának 95. évfordulóján

*Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Tisztelt Megjelent Cigányze-
nét, Magyarótát Szerető, Őr-
ző, Művelő és Féltő Közönség!*

Dankó Pista a cigányzene hallhatatlan zenei génuszának szobra előtt ülünk, és születésének 140. évfordulóján hajtjuk meg fejünket, tisztelgünk, a megjelent ünneplő közönséggel.

Dankó Pista 1858. június 13-án született és június 14-én anyakönyvezték, ezért van ma, június 14-én a megemlékezés. Muzsikás családból származik. Atyja a híres **Tollas Zsiga** zenekarának a segédprímása volt. Sokat ugyan nem keresett, de amíg élt, családja nem nélkülözött. Viszonylagos „gondtalan” életük nem sokáig tartott. Az apa halál-
los ágyán a híres cigányprímásra, **Erdélyi Nácira** bízta 9 éves gyermekének zenei nevelését. A fiú nem volt szorgalmas, a prímás sem volt türelmes, így útjaik igen hamar elváltak.

A színház iránti érdeklődés már korán ébredezett az apró fekete gyerekben. Az egyik színésznek még a csizmáját is kipucolta, hogy ingyen feljuthasson a karzatra. A megélhetés mind nyomasztóbb gondjai azonban arra kényszerítették, hogy vályogvetéssel keresse meg a kenyerét. Közben pajtásaihoz zenekart verbuvált, és a nehéz fizikai munka után a környékbeli tanyákon muzsikáltak. A szegedi tanya-
világban nem múlt el szüret vagy disznótóros vacsora részvételük nélkül.

Egy ilyen esemény kapcsán ismerkedett meg a 17 éves prímás **Joó Ferenc** arcképfestő 14 éves leányával, Ilonkával. 1878. augusztus 20-án a Kisteleki templomban tartották meg az esküvőt.

Dankó Pista szerzői tehetsége ébredni kezdett. 1881-ben megismerkedett a Szegedi Napló szerkesztőségében egy fiatal pesti tehetséges szerkesztővel **Pósa Lajossal**. Pósa Lajosnak megjelent versei megtetszettek Dankó Pistának, aki addig nem hallott melódiákat pengetett ki a hegedűjén. Például 1883-ban a *Nem jó mindig a fonóba eljárni* című nótát. Ettől kezdve közös munkásságuk.

A szegedi értelmiség nagy barátja lett Dankó Pista. 1888-ban Szegedre került **Gárdonyi Géza**, akihez szintén barátsági fűzte. 1889-ben Pósa Lajos el-

hagyta Szegedet, és utána Dankó hosszú ideig sehol sem találta helyét. Gárdonyi Géza egy alkalommal meg is jegyezte: „Pista, ne lesd mindig a Pósa asztalát, talán más is tud még jó szöveget írni.”

Úgy látszik, hogy az író szavainak hatása volt, mert nem sokkal később: **Békefy Antal**: Eltörött a hegedűm, **Papp Zoltán**: Nem fúj a szél, nem forog a dorozsmai szélmalom kezdetű szövegére megszületett Dankó Pista két legújabb nótája. De hiába születtek új nóták, azok nem pótolták Pósa hiányát. Dankó meg is írta neki gondjait, és bajait, amit tetézett az is, hogy a keresete is alaposan megesappon.

Pósa tanácsára 1890-ben daltársulatot szervezett, és azzal járta az országot. Ezek a nótáesték amennyit segítettek anyagi helyzetén, annyit ártottak az egészségének. Apjától örökölt tüdőbajának gyógykezelése végett, harátainak anyagi segítségével, néhány hónapot San Remóban töltött, de ott sem tudott megnyugodni. Hazatérése után, újabb országos körútra vállalkozott. A következő szavakkal kérte a közönség támogatását:

„Búcsúkörutat járok az országban. Az én kedves közönségemet, amely engem 16 esztendő alatt szívből szeretett és lelkesült értem, utoljára látogatom

meg. A végzet, mely egyik kezével megtermékenyítette lelkemet és majdnem 500 nóta alakjában pazarul szórta szét a bús és víg dalok egész tömegét. A másik kezével: elvette tőlem a régi jó egészség egy részét. Azt gondoltam, hogy talán elég a muzsikából. Már San Remóban égette a vágy a lelkemet, hogy a magyar közönséget még egyszer lássam, tőle elbúcsúzzam. Akár jobban leszek, akár rosszabbul, búcsúzzunk.”

Ekkor már maga is érezte a közelgő véget. Nótabeli törött hegedűjét „megreperálta” ugyan, de beteg tüdejét már nem sikerült meggyógyítani. 1902. júniusától már nem tudott beteg ágyából felkelni, és a következő év tavaszán, március 29-én délelőtti fél 10-kor, sógorának Pauler utcai lakásán elhunyt.

A gyászír futótűzként járta be az országot. A főváros lakossága két nappal később búcsúzott a nagy génusztól. Már kora délután megindult a hatalmas tömeg Budára, és az Alagúttól a gyászházig elárasztotta az útvonalat. A búcsúztatáson a pesti művészvilág színe-java és Szeged város küldöttsége is megjelent.

A szertartás után kocsira helyezték a barna ércokorsót és nyomában megindult a gyászolók tömege a Nyugati pályaudvar felé. **Banda Marci, Kóczé**

Raduly József, a 100 Tagú Cigányzenekar elnöke megkoszorúzza Dankó Pista szobrát

Antal, Radics Béla vezetésével a fővárosi zenekarok tagjai haladtak az élen, és 500 cigány hegedűjén sírt fel a Most van a nap lemenőben és az Eltörött a hegedűm című nótá.

Szegeden másnap délután 20.000 főnyi tömeg várta a koporsót szállító vonatot. A temetőben megtartott szertartás után Tömörkény István és Pósa Lajos tartott búcsúbeszédet, amelynek végén Pósa kérte a szegedi ifjúságot, hogy a város nagy szülöttének állításon szobrot. Főként neki köszönhető, hogy Dankó Pista márványszobra – **Margó Ede** alkotása – 1912-ben felállításra került.

Mit jelent nekünk cigányoknak, cigánymuzsikásoknak Dankó Pista élete, életútja, munkássága, művészete?

Mindenekelőtt azt, hogy Dankó Pista tudatosan vállalta cigányságát, amely sosem volt nagyobb magyarságánál, de magyarságában legalább annyira büszkén vállalta cigányságát is. Ez a kettős kötődés jellemezte életét. Cigánymuzsikusként szolgálta a művészetet és a magyarságot.

Kedvet, életerőt, vidámságot, de mély fájdalmat is tudott „sírni” hegedűje, mely „híd” volt a cigányság és a magyarság között.

Akkor még nem volt szégyen cigánynak lenni! Akkor még a cigány muzsika az emberi lelkekben élt, lelkeket melengettek. Akkor a „cigány” szó valóban a származást jelentette, s nem lekicsinylő, pejoratív megbélyegzés. Akkor a cigánymuzsikás a magyarnak jobban és rosszban mindig hű társa, barátja volt.

Ezt a Dankó örökséget szeretnénk megőrizni, és tovább éltetni, fejleszteni egy toleráns magyar társadalomban, ahol a „más” kultúra nem szégyen, hanem „érték”, ahol a cigány művészetet és kultúrát ugyanolyan mércével és mértékegységgel méri, mint a többségi társadalom kultúráját, művészetét, mert egyetemes.

Pósa Lajos szoboravatói beszédével élve: „Olyan voltál, mint a madár, Isten sugallatára daloltál. Gyönyörű nótáid ide zárandokolnak az ország minden tájékáról. Igaz magyar költő voltál. A régi hagyományoktól megihletett, nemzeti lélektől leplezett magyar dalköltészetének aranyfonalát tovább szőtted, varázsoltál belőle egy egész dalbirodalmat, amelynek te lettél aranypalástos fejedelme, te szegény, kopott cigány fiú, Dankó Pista.”

Raduly József

a 100 Tagú Cigány Zenekar elnöke

Amikor Dankó Pista meghalt

Részlet Csomorkányi Pál írásából

A beteglátogatók csendesen bevonultak. Közöttük lépett befelé egy szép és komoly életesebb úriember: Pósa Lajos szerkesztő úr, a költő, akit az egész ország szeretett. Sietve igyekezett az ódon épületbe, és abba a szobába nyitott be, amelyből a beteg férfiú nézte a fehér telet.

– Hát fölkelteél, Pistám? – kérdezte meglepődve és örvendő.

– Föl. Nézem ezt a nagy fehérséget... Örülök neki. Jó lesz ez nekem, szemfedőnek.

– Ne mondd ezt, Pistám!

– De mondom. Mert ahogy láttam, hull a hó: tudtam, hogy ez nekem szól. Nekem üzen a fehérség, hogy mehetek, hogy elfogadja testem, lelkem.

A költő gyengéden átfogta a beteg rogyadozó derekát, és visszasegítette az ágyra.

– Hohó, pajtás, nem úgy van az! Nem engedünk téged!... Ma délután eljön hozzád Jókai, hogy itt az ágyad mellett kíváncsion neked boldog új esztendő... Megládd, Pistám, tavaszra hazunegyünk Szögedébe.

– Haza ám, Lajoskám, ha hazaviszitek az én koporsómat.

Kívülről kinyitotta valaki a betegszoba ajtaját, és betessékelt egy megilletődött arcú, öreg úriembert, aki hotot és kalapot tartva nyújtotta előre két karját, így szólván nagy szelídséggel:

– Boldog új esztendőt, Dankó Pista!

Dankó Pista fölemelkedett az ágy-szélen ültéből, és gyöngé lábával előre lépett:

– Köszönöm, Jókai úr!...

Néhány perc múlva bekocogott Békefi Antal is. Odakint ereszkedtek lefelé a hópelyhek. A három látogató örömteljes tavaszt jóslgatott a beteg nótafának, de az már érezte az örök telet, és csak azzal felelt:

– Majd betakar a hó!...

A koradélutáni alkonyat még egy vendéget hozott: szépszáll, szomorúarcú fekete embert, aki hegedűt hozott magával, de majdnem térdre esett fájdalmas ijedelmében, amikor meglátta a nagy beteg nótafa sárga arcát. Pósa Lajos fogadta, és vezette az új vendéget az ágy mellé.

– Nézd csak, Pistám, ki van itt!

Dankó Pista szemén az öröm gyenge lángocska lobbant meg, ahogy fölismerte Czutor Bélát, a vásárhelyi cigányprímást.

– Béla!... Hát eljöttél?... De jó, hogy elhoztad a hegedűd! Már azt hittem, sohasem hallok többé hegedűszót.

– Mind benne van a sok világszép nóta, amit te csináltál.

– Tudom, vérem.

Pósa kinyitotta a tokot, és Béla cigány kezébe adta a finom, hama zeneszerszámot, a cigány lehajtotta híres szomorú fejét, és a vonót végigsimította a folsóhajtó húrokon:

*„Vásárhelyi sétatéren
Béla cigány muzsikál,
Hajlik ide, hajlik oda
Liliomszál, rózsaszál...”*

A szemek csendesen pergették a gyöngyüket. Jókai Mór megérintette tenyerével a beteg nótafa homlokát, mint anya a gyermeket. Pósa szívtartott elő, de a betegszobában nem gyűlthetett rá, tehát csak nézte volna, de a könnyektől nem látott. Kint már nem esett a hó, és a szobában fölgújtották a gázlámpát. A hegedű mint egy árvalány, fölzokogott:

*„Most van a nap lemenőbe
kimegyek a temetőbe...”*

*

Móra Ferenc a cigányszobor című cikkében írta az avatáskor:

*„S ahogy dicsősége volt őt szülni
Szegeden, amely derék ember sokat
szült, nagyot keveset, büszkesége lesz
ez a szobor minden szobrai között.*

Éppen ez a cigányszobor. Ezt megnézi minden vendége, mint nevezetességet és ezért sok minden egyébbe kibékül itt nálunk, ha kultúremlék. Tessék elhinni, hogy ma már ez a cigányszobor a legnagyobb-európai dolog Magyarországon.

Éppen ez a cigányszobor.”

*

„Magyar Dankó Pista, áldjon meg az Isten,

*Akinek a lelke elvágódik innen
Akit kerget, hajsza sóvár, beteg
vágja,*

*Akinek a lelke magyar földön árva,
Megmenti, megtartja, a te magyar
lelked,*

*A te nagy bánatod, a te nagy
szerelmed,*

*A te duhajságod, a te kacagásod...
Visszaadtál nekem egy veszített
világot!...”*

(**Ady Endre: Dankó Pista**)

Véglegesen látszik az új kormány tagjainak listája. Mire olvasóink kezükbe kapják az LD-t mindez már bizonyos lesz. A miniszterelnök **Orbán Viktor** (FIDESZ MPP) lesz, a Miniszterelnöki Hivatal **Stumpf István** (FIDESZ MPP) vezeti miniszteri rangban. A Belügyminisztérium élén **Pintér Sándor** (FIDESZ MPP) áll, a Külügyminisztérium élén pedig **Martonyi János** (FIDESZ MPP). A Gazdasági Minisztérium várományosa **Chikán Attila** (FIDESZ MPP), a Pénzügyminisztériumé **Járai Zsigmond** (FIDESZ MPP). Az Egészségügyi Minisztérium vezetője **Gógl Árpád** (FIDESZ MPP), az Oktatási Minisztériumé **Pokorni Zoltán** (FIDESZ MPP) lesz.

Az Igazságügyi Minisztérium élére **Dávid Ibolya** (MDF) kerül, míg a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumot **Torgyán József** (FKGP) kapta. A Környezetvédelmi Minisztériumot **Pepó Pál** (FKGP), a Honvédelmi Minisztériumot **Szabó János** (FKGP) vezeti majd. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma **Hármori József** (FIDESZ MPP), a Család- és Munkaügyi Minisztérium **Harrach Péter** (FIDESZ MPP) irányítása alatt működik. Az Ifjúsági és Sportminisztérium élére – 1999 januárjától – **Deutsch Tamás** (FIDESZ MPP) kerül. A Phare program kormányzati koordinációjáért **Boros Imre** (FKGP), a Polgári titkosszolgálatok irányításáért **Kővér László** (FIDESZ MPP) felel majd.

Az államtitkárok listája:

Miniszterelnöki Hivatal – politikai államtitkár: **Bogár László** (MDNP, a FIDESZ MPP jelöltjeként), közigazgatási államtitkár: **Bártfai Béla**

Belügyminisztérium – politikai államtitkár: **Perlaki Jenő** vagy **Balsai István** (FIDESZ MPP), közigazgatási államtitkár: **Felkai László**

Külügyminisztérium – politikai államtitkár: **Németh Zsolt** (FIDESZ MPP), közigazgatási államtitkár: **Herman János**

Gazdasági Minisztérium – politikai államtitkár: **Fónagy János** (FIDESZ MPP)

Pénzügyminisztérium – közigazgatási államtitkár: **László Csaba**

Egészségügyi Minisztérium – politikai államtitkár: **Pusztai Erzsébet** (MDNP, a FIDESZ MPP jelöltjeként), közigazgatási államtitkár: **Jávor András**

Oktatási Minisztérium – politikai államtitkár: **Pálinkás József** (független, a FIDESZ MPP jelöltjeként), közigazgatási államtitkár: **Szemkeő Judit**

Igazságügyi Minisztérium – politikai államtitkár: **Hende Csaba** (MDF), közigazgatási államtitkár: **Fluckné Papácsy Edit** (jelenleg hivatalban lévő államtitkár)

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium – politikai államtitkár: **Szabadi Béla** (FKGP), közigazgatási államtitkár: **Tamás Károly** (FKGP, ha kinevezik, le kell mondania képviselői mandátumáról)

Honvédelmi Minisztérium – politikai államtitkár: **Homoki János** (FKGP), közigazgatási államtitkár: **Waschler Tamás**

Környezetvédelmi Minisztérium – politikai államtitkár: **Kávássy Sándor** (FKGP), közigazgatási államtitkár: **Kemény Attila**

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma – politikai államtitkár: **Várhegyi Attila** (FIDESZ MPP), közigazgatási államtitkár: **Pröhle Gergely**

Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium – politikai államtitkár: **Manninger Jenő** (MDF, a FIDESZ MPP jelöltjeként), közigazgatási államtitkár: **Gyurkovics Sándor** (jelenleg hivatalban lévő államtitkár)

Család- és Munkaügyi Minisztérium – politikai államtitkár: **Öry Csaba** (FIDESZ MPP), közigazgatási államtitkár: **Pulay Gyula** (jelenleg hivatalban lévő államtitkár).

A minisztériumok számában is változás történt: 1990-ben 13 minisztérium fogta össze az ország ügyeit, 1994-ben 12, mert megszűnt a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma. Az új kormány 14 minisztériumot állít fel, ezen kívül két tárca nélküli miniszter is lesz. Új minisztérium lesz a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, amely kiválik a jelenlegi MKM-ből, valamint a Család- és Munkaügyi Minisztérium, amely a népjóléti tárca egy részéből és a megszűnő munkaügyi tárca áll össze. Teljesen új tárca lesz az Ifjúsági és Sportminisztérium.

1998.június 25-én szavaz a parlament az országgyűlési bizottságok felállításáról és személyi összetételéről. A képviselőcsoportok már döntöttek javaslatokról, amely lista azonban még változhat.

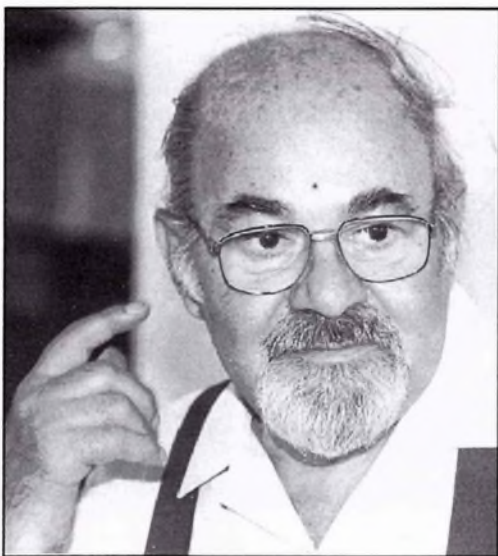
A bizottsági elnökök névsora a parlamenti frakciók javaslata szerint

1. Alkotmány- és igazságügyi bizottság (30 fő) elnöke: **Pokol Béla** (FKGP)
2. Gazdasági bizottság (30 fő) elnöke: **Varga Mihály** (FIDESZ MPP)
3. Költségvetési és pénzügyi bizottság (30 fő) elnöke: **Szekeres Imre** (MSZP)
4. Önkormányzati és rendészeti bizottság (30 fő) elnöke: **Bernáth Varga Balázs** (FKGP)
5. Mezőgazdasági bizottság (27 fő) elnöke: **Farkas László** (FIDESZ MPP)
6. Európai integrációs ügyek bizottsága (26 fő) elnöke: **Szájer József** (FIDESZ MPP)
7. Külügyi bizottság (26 fő) elnöke: **Szent-Iványi István** (SZDSZ)
8. Egészségügyi és szociális bizottság (21 fő) elnöke: **Kökény Mihály** (MSZP)
9. Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottság (21 fő) elnöke: **Kósáné Kovács Magda** (MSZP)
10. Foglalkoztatási és munkaügyi bizottság (21 fő) elnöke: **Sándor László** (MSZP)
11. Honvédelmi bizottság (21 fő) elnöke: **Lányi Zsolt** (FKGP)
12. Idegenforgalmi bizottság (21 fő) elnöke: **Katona Béla** (MSZP)
13. Ifjúsági és sportbizottság (21 fő) elnöke: **Páva Zoltán** (MSZP)
14. Környezetvédelmi bizottság (21 fő) elnöke: **Illés Zoltán** (FIDESZ MPP)
15. Kulturális és sajtóbizottság (21 fő) elnöke: **Sasvári Szilárd** (FIDESZ MPP)
16. Oktatási és tudományos bizottság (21 fő) elnöke: **Lezsák Sándor** (MDF)
17. Területfejlesztési bizottság (21 fő) elnöke: **Balsay István** (FIDESZ MPP)
18. Nemzetbiztonsági bizottság (15 fő) elnöke: **Keleti György** (MSZP)
19. Számvevőszéki bizottság (14 fő) elnöke: **Kósa Lajos** (FIDESZ MPP)
20. Társadalmi szervezetek bizottsága (14 fő) elnöke: **Bognár László** (MIÉP)
21. Ügyrendi bizottság (14 fő) elnöke: **Salamon László** (FIDESZ MPP)
22. Mentelmi, összeférhetetlenségi és mandátumvizsgáló bizottság (12 fő) elnöke: **Isépy Tamás** (FIDESZ MPP)

A GYERTYAGYÚJTÓ

1998 május 5-én író-olvasó találkozóra került sor Szolnokon. Az Oktatási Alapítvány székházában került megrendezésre Farkas Kálmán író-újságíró, publicista újonnan megjelent két esszé könyvének a Korona nélkül és a Sorstudat ismertetője. A meghívottak között jelen voltak: Farkas Flórián az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke, Raduly József alelnök, Lakatos Menyhért író, Farkas Oszkár költő, Rostás-Farkas György költő és még sokan mások.

Paksi Éva a Lungo Drom újság felelős szerkesztője üdvözölte a meghívott vendégeket és felkérte Farkas Flóriánt, hogy nyissa meg az író-olvasó találkozót és köszöntse a vendégeket.

Farkas Kálmán

Farkas Flórián nagy felelősséggel és szeretettel beszélt a Magyarországon élő roma származású írókról, költőkről, akik európai színvonalon írnak és gondolkodnak. Elmondta, hogy nincs a világon annyi tehetséges író ember, mint hazánkban.

És bizony olykor lehajtott fejjel és szégyenkezve el kell mondani, hogy ezek a tehetséges emberek nincsenek kellőképpen elismerve, megbecsülve, pedig ezek az alkotó emberek írtak, szövegeztek először a másságról. Ezek a tiszta hangú emberek mutatták be azt a sajátos „fűszeres” világot, amelybe mi romák élünk.

Kárpáthy Gyula József Attila-díjas író méltatta Farkas Kálmán bátyánk munkásságát, mert bizony bátyánk ő, akire felnézünk, akinek a gondolatai

ma is meghatározó erővel és méltósággal van jelen a roma politikában. Tekintettel arra, hogy Farkas Kálmán több mint négy évtizede van a pályán és elmondhatjuk, hogy roma újságíró körökben ő a rangidős. Hosszú ideig volt a Kelet-Magyarország című lap munkatársa. Ő volt az, aki először írt roma publicisztikát és el kell mondani, hogy a mai napig az egyik legavatottabb művelője e műfajnak. E két könyv is a romákról, a roma politikáról szól. Az esélyeken túl a lehetőségekről is szólnak az írások, amelyeknek gondolatébresztő szerepén túlmenően tanít és oktat egyben. A mi drága Kálmán bátyánk ma is elpusztíthatatlanul ír, nap mint nap visszaveri a betegség fájdalmait. Ő a mi „Gyertyagyújtogatónk” évtizedek óta, gondolatgyertyákat gyújt és nemcsak az ablakokban, hanem az agyokban is, hogy meglássuk és felismerjük a teendőket.

Farkas Kálmán mindig az összefogást sürgette, az egyén szellemét és az abban lévő erőnek a hatalmát kell munkára fogni, s az eredmény nem marad el.

Farkas Kálmán írásainak nyomán újabb és újabb gyertyák lobbannak. S lánvolszik a sötétség, s vele együtt a tudatlanság. A tiszta éretlen fényre már képes lesz megrajzolni azt a roma politikai karaktert, amely már európai arcvonással rendelkezik.

Lakatos Menyhért író vázolta, hogy a magyarországi roma ügy

egyben európai ügy is, mert az Európába vezető úton akarva-akaratlanul csak velük együtt romákkal lehetséges a „menetelés”. Rongyos, éhes népet sehol sem látnak szívesen. Előbb jól kell laknunk fel kell öltözködnünk. És nem utolsósorban ki kell „mosdatnunk” ezt a népet a tudatlanságból, csak így és nem másként indulhatunk el azon az európai úton, amely egyben a polgári jólét útja is.

Mi nem nyúlhatunk vissza, bár tehetnénk – mondta Lakatos Menyhért, mi csak előre tekinthetünk. Félelem, szenvedés van a szívünkbe, de a remény is ott dobog és az a hit, amely idáig életben tartott bennünket. Továbbra is meg fog tartani bennünket, mert mi romák egyet nagyon megtanultunk: az pedig az, hogy miként kell élethez maradnunk, bármilyen mostoha körülmények között.

Dr. Kerékgyártó T. István társadalomkutató arról beszélt, hogy érdemesebb gyertyát gyújtani, mint a sötétséget átkozni. A roma politizálás egyben helyzetbe hozást is jelent és nem mindegy, hogy milyen mennyiségben és minőségben jelenik meg a roma politika a Nagy Politika palettáján.

Dr. Kerékgyártó T. István beszélt a komplexitásról, arról az összetartó erőről, amely kohéziós erőként összetartja, vagy széthullasztja a társadalmat. A cigányok nélküli politizálás az utóbbit eredményezi. Csak együtt, csak veletek lehet és kell gondolatokat, célokat megfogalmazni.

Ez a találkozó tükröt tartott elénk, és elmondhatom hogy jó volt, érdemes volt belenézni, mert torzulás nélkül, tisztán láttuk a JÖVŐNKET!

Rác Lajos

Farkas Kálmán, Kárpáthy Gyula, Paksi Éva, Farkas Flórián és Kerékgyártó T. István

ISKOLAELOKÉSZÍTŐ KALOCSÁN

Ahogy kiszállunk az autóból, gyerekek csoportja rohan meg bennünket. Örülnek nekünk, már nem is figyelnek a tanító nénire. Fogják a kezemet – egyszerre többen is – és pillanatok alatt bábeli zűrzavar támad: mindenkinek egyszerre van mondanivalója. A dolog „érdekessége” – bár ez enyhe kifejezés és nem is idevaló –, hogy ezek a gyerekek alig-alig beszélnek magyarul. Tizenhatsan vannak, tíztől 14 éves korig. Egy zárt környezetben élnek, ahol csak cigányul beszélnek. Iskolába sosem jártak.

– Nincs egy oktatási intézmény, ami fogadná őket, mert nem vettek részt iskolaelőkészítőn – mondja Szilágyi Gabriella tanítónő, aki segíti Sztojka Katalinnak, a Kalocsai Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Roma Közösségi Központ igazgatójának kezdeményezését, az iskolaelőkészítő foglalkozásokat.

– A legnagyobb probléma, hogy nem beszélnek magyarul – mondja Sztojka Katalin, aki nemrég még a Patrón Cigány Magazin riportere volt –, és hogy soha nem voltak még más környezetben, mint ahol élnek.

– Hogyan alakulhatott ez ki?

– Abban a zárt környezetben, ahol élnek, csak cigányul beszélnek, így nincs szükségük a magyar nyelvre. A

feladatokat adni, mert egyszerűen feltekenyck egymásra. Azt szeretnék, ha csak velük foglalkozna az ember. Kidolgozott program alapján haladnánk, ha tudnánk. Amit eltervezek egy napra, egyáltalán nem biztos, hogy véghez is tudom vinni. Amit mindenképp el szeretnék velük érni az az, hogy az eszközöket – például a ceruzát – megfelelően tudják használni, egyáltalán, tudják fogni. Nagyon sokáig nem tudunk haladni, mert nem tudták fogni a ceruzát. Ez még mindig nagy gondot okoz. Amikor elkezdtük a programot, emberrajzokat csináltattunk a gyerekekkel. A

Győzni fogunk?

szülők is csak annyit beszélnek magyarul, amennyi mindenképp szükséges.

– Hogy találtak ezekre a gyerekekre?

– Készítettünk egy városi felmérést az oktatási helyzetről, és a szociális munkásaink találtak rájuk. Tudtuk, hogy vannak, de nem gondoltuk, hogy ilyen nagy létszámban és hogy ilyen korúak. Jeleztük a város felé, de nem történt semmi. Március végén azt mondtam, hogy összeszedjük őket, és beindítjuk a felzárkóztató programot. Április elsején indult a felkészítő és július végéig tart. A Gabi önként jelentkezett, hogy segítsen.

– Ezek a gyerekek egyáltalán nem tudnak közösségben létezni – mondja a tanítónő. – Nem lehet differenciáltan

végeredmény: 3 éves kor alatti szintnek felelnek meg a rajzok. Amit nagyon szeretnek és ami sikerélményt nyújt nekik az a színezés.

– Hány órákor kezdődik a foglalkozás?

– 8 órákor. Azt szerettük volna, ha 9 órákor kezdhettünk, de van olyan gyerek, aki már fél 7 -kor itt van. Olyan, hogy szombat- vasárnap, nincs. Az is célunk volt, hogy szeressenek itt lenni. A foglalkozások 14 óráig tartanak.

– Milyen egy nap forgatókönyve?

– Miután megérkeznek a gyerekek megreggelizünk, általában mesélek nekik, verselünk, hangoztatunk, nyelvi, matematikai foglalkozások vannak, tornázunk. Nagyon rövid ideig tudnak

Sztojka Katalin és Szilágyi Gabriella

figyelni, általában tíz percig, utána megunják, felállnak, elmennek.

Szilágyi Gabriella tanító-nő – bár nem panaszkodik – látszik, mennyire fáradt. A programhoz 2 pedagógusra és 2 szociális munkásra lett volna szükség és több támogatásra. Erkölcsei támogatásban nincs is hiány, csak az anyagi hibádzik. Így, jobb híján az OSI Roma Program által támogatott Községi Központ éves költségvetéséből fordítanak a gyerekek felzárkóztatására.

Sztojka Kati azt mondja:

– Szerencsés helyzetben vagyunk, mert nagyon sok jó ember van, aki hasonlóan gondolkodik, mint mi, magyarok és romák közösen. Itt van például a szomszéd-asszonyom, a Tündi, aki nevelőotthonban nőtt fel. Teljesen ingyen segít, reggeltől estig itt van, mert nem akarja, hogy ezek a gyerekek ugyanabba a helyzetbe kerüljenek, mint ő.

Sándor láthatóan a kis közösség szóvivője. Nehéz dolga van, mert a közösség szinte minden tagja szeret beszélni. Sándor azonban vezéregyéniség. Túlkiabálja a többieket. Egy kupacban ülünk, ismerkedünk. Ismerkedem ezekkel a csak látszólag gyerekekkel. Valójában kicsi felnőttek ők.

– Engem **Kolompár Sándornak** hívnak.

– **Hány éves vagy?**

– 12.

– **És hogy érzed itt magad?**

A legjobban színezni szeretnek

– Én jól. Rajzolunk, játszunk.

– **Tanultok is?**

– Igen. Betűket.

– **És miért jártok ide?**

– Mert mi soha nem jártunk iskolába, csak néztük az iskolát. A tanító néni tanít minket, és ha megtanít, akkor átmegyünk a másik iskolába.

– **Miért nem jártatok iskolába?**

– Azért, legyen szíves, mert nem vetek fel bennünket.

– **Én azt hallottam, hogy ti inkább cigányul beszéltek.**

– De én tudok magyarul.

– Én is tudok...

– Én is tudok! Mit mondjak? Nyílnak a virágok, táncolnak a lányok...

Anettnek ma van a 8. születésnapja.

Nagy meglepetés készül; tortát kap,

gyertyákkal. Hatalmas a boldogság. Az ünnepelt mindenkit megkínál egy szelet süteménnyel, de arra vigyáz, hogy otthonra is maradjon, a testvéreinek.

– **Mit gondoltok, mennyibe került ez a torta?** – röppen fel a kérdés.

– 400 ezer forint – kiabálja valaki.

– **No nézzük csak! Szerintetek mit lehet venni 400 ezer forintért?** – kérdezi Sztojka Kati.

– Házat!

– Lovat!

– Autót!

Az iskolaelőkészítő lapunk megjelenésekor már befejeződött. Nem vagyok optimista, így nem hiszem, hogy ez a 3 hónap elegendő volt a hiányok pótlására. Ezt egyébként senki nem is gondolja. Ezek a gyerekek sokszorosán hátrányos helyzetből indulnak el azon az oly sokat cmlegetett hosszú úton. Sztojka Katalinétól esélyt kaptak, de vajon ha Katalin és Gabriella elengedi a kezüket, nem vesznek-e el?

Kollégám hazafelé jövet azt mondta: „Ha nem láttam volna ezeket a gyerekeket, nem hiszem el, hogy ilyen létezik ma Magyarországon.” Sajnos, létezik. És nem csak Kalocsán. Mindannyiunk felelőssége, hogy ilyen esetek ne történjenek meg a közel jövőben. De vajon odafigyelünk-e eléggé?

Paksi Éva

Fotók: Pálfi Elvira

(Lapzártakor érkezett a jó hír, hogy a főtí Károlyi István Gyermekközpont igazgatója, **Csáki László** meghívta a gyerekeket, ameddig kedvük tartja, legyenek a vendégeik.)

Születésnap tortával

Karolin számítógépe

Oroszlánköröm-díj egy tanyai kislánynak

Rákóczi Karolin 12 éves nyírteleki kislány kapta meg az idén az Oroszlánköröm Díjat, az elismeréssel járó hordozható számítógépet internet-hozzáférési lehetőséggel és tanulást segítő programokkal. A díj alapítója minden évben olyan gyermeket vagy fiatalat támogat erkölcsileg és anyagilag, aki bebizonyította tehetségét és rátermettségét. Karolinra azért esett a választásuk, mert tanyán élő, halmozottan hátrányos helyzetű cigány gyermekként három éve még írni és olvasni is alig tudott, mostanra pedig általános iskolai osztályának egyik legjobb tanulója lett.

Rákóczi Karolin egy nyírtelekhez tartozó tanyán, Belegrádon él. A falu központja és a bókori tanya közötti távolság 16 kilométer. Amikor Karolin 1994-ben a nyírteleki 1. számú általános iskolába kezdett járni, szüleivel és négy testvérével egy perlit gyár mellett, romos, egykor kaszárnyának felhúzott épületben lakott. Több cigány család élt összecsúfolva a házban, a nagy elmaradottságban. A környéken alkalmi munkalehetőség sem volt számukra, a felnőttek gyermekeik után járó támogatásokból tartották el családjukat. A nyírteleki 1. számú általános iskolában működő roma gyermekek felzárkóztató programjának s a Kedvesház Kollégiumnak köszönhetően azonban Rákóczi Karolinnak sikerült mindez. De hogyan?

Krajnyák Józsefné, a nyírteleki 1. számú iskola igazgatója és helyettese, **Farkas Ernő** elmondják: az intézményben tanuló 330 gyermek közül 150-en a település körül található tanyaabokrokból – például Varjúlaposról, Görögcsallásról, Paszabcsúcsról – járnak be az órákra. Számukra a hajnali kelés, a késő esti hazaérkezés komoly megterhelés. A pedagógusok tapasztalatai szerint a halmozottan hátrányos helyzetű cigány gyermekek évről évre elmaradoztak az órákról, majd abba hagyták a tanulmányaikat. Ezért **Lázár Péter**, az iskola egyik roma származású pedagógusa 1994-ben kísérleti jelleggel 14 túlkoros, első osztályt kezdő roma gyerek számára felzárkóztatói csoportot hozott létre.

– Ez a program elfogadta azt, hogy a gyermekek más szubkultúrából érkeztek, ezért 1 hónapig az otthoni élményeikről és tapasztalataikról beszélgettek, játszottak, majd az iskolai tananyagot a megszokottinál szabadabb felfogásban sajátították el – mondja Krajnyák Józsefné ar-

ról az első csoportról, amelynek Rákóczi Karolin is tagja volt.

A kísérleti jelleggel indított oktatás eredményesnek bizonyult, az első csoport felzárkóztatása sikeres volt. A gyermekek beilleszkedtek az általános iskolai „nagy” osztályokba is. Többüket elhelyezték a Kedvesház Kollégiumába, s nem kell már ingázniuk a távoli tanya és az iskola között. Rákóczi Karolin a most befejeződött tanévben negyedik osztályos volt. Az osztályfőnök, **Komári Gézáne** szerint az Oroszlánkörömmel díjazott diákja „bűbájos teremtes”. Tanulmányi eredményét nézve a jobbak közé tartozik, kiemelkedően jól olvas, nagy versmondó és szépen rajzol.

– Mivel Karolin szerény, halk szavú gyerek aki keveset beszél a körülményeiről, az osztálytársak nem is sejtik, hogy milyen mélyről indult. Ahová eljutott az szerintem valóságos csoda – állítja Komári Gézáne.

Rákóczi Karolintól megtudom, hogy négy testvére van. A bátyja 15, a nővére 14, a két kisöccse pedig öt illetve nyolc éves. Azt mondja, az édesanyja büszkére, és érzi, hogy a nehéz sorsú gyerekek számára egyfajta példakép lett az ő útja Belegrádon.

Két pedagógus **Lázárné Szilvássy Klára** és **Kanalas Ottília** vezeti a felzárkóztatói programot a nyírteleki 1. számú általános iskola melléképületében. Mindkettőjük véleménye megegyezik abban: ha egy cigány gyermek a felzárkóztatóból az iskolai osztályba kerül, addig kell fogni a kezét ameddig el nem végzi a nyolcadik osztályt. A cél a sikeres pályaválasztás, egy középiskola elvégzése. Kanalas Ottília azt hangsúlyozza: csak a továbbtanulás jelent valós esélyt az iskolában tanulók számára.

Az idei „oroszlánkörömmel” díjazott kislány ajándék számítógépét – amelyet láttak már a tanyáról nyírtelekre buszozó családtagok is – jelenleg beüzemelik. Mivel az iskolában van már számítógép, hozzáértő pedagógusok készítenek használati utasítást a kollégisták számára.

Merthogy Rákóczi Karolin azt mondta: a gép ott lesz a legjobb helyen, hogy mindenki láthassa és főleg: használhassa.

Varga Attila

(Népszabadság, 1998. június 23.)

Ötvenmillió még
felhasználatlan

Regionális konferencia volt Kisvárdán

A százmillió forintos keretből ötvenmillió forintba még lehet pályázni a romák foglalkoztatásának, átképzésének segítésére. Budapesten hamarosan művelődési és információs központot avatnak a romák. Év végéig várhatóan 250 szociális lakás épül az országban. Szolnokon speciális iskola működik cigány származású fiataloknak, ilyen intézményt Szabolcsban is lehet nyitni. E térségben a romák foglalkoztatására jó volna létrehozni ládüzemet, vagy kesztyűüzemet. Mindezt **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke mondta el Kisvárdán, a romák regionális fórumán.

A fórum házigazdája, **Lakatos István**, a helyi kisebbségi önkormányzat elnöke hangsúlyozta: az őszi helyi választásokon nem a díszcigányokat, hanem a közösséggért tenni akaró és tudó cigányokat kell előtérbe helyezni. Bejelentette, hogy Kisvárdán hamarosan három átképző tanfolyamot indítanak munkanélküli romáknak. A három tanfolyamon felszolgáló pincérnek, szakácsnak, illetve szobafestőnek tanulnak majd a résztvevők. **Farkas Tibor**, a Kisebbségi Önkormányzatok Megyei Szövetségének elnöke arról szólt, hogy a megye lakosságának 13 százaléka roma származású, de ez nem látja meg a támogatásoknál, a sajátos munkahelyteremtéseknél. A nagykálói **Horváth János** kifogásolta, hogy a roma vezetés nem egységes. A rakamazi **Balogh Albert** felvetette, hogy az országos és a megyei romavezetők hatékonyabban is támogathatnák a kisebbségi önkormányzatokat. A nyíregyházi **Balogh Artúr** kifogásolta, hogy a joghézagok vannak a kisebbségi törvényben. A dögei **Rózsa Gyula** javasolta, hogy romákat is be kell juttatni a megyei közgyűlésbe. **Csillei Béla**, a szolnoki Roma Esély iskola igazgatója hangsúlyozta: a roma gyerekekkel meg kell kedveltetni a tanulást. Felhívta a figyelmet arra, hogy az általános iskolák, a pedagógusok anyagi támogatást kaphatnak, ha pluszban foglalkoznak a roma gyerekekkel.

Nábrádi Lajos

25 ÉVES JUBILEUMÁT ÜNNEPELTE A CSAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS DIÁKOTTHON

A magyar oktatás több mint ezer éves történetében 25 év vajmi kevés. De 25 év nagy idő, ha egy olyan speciális intézmény jubilál, mint a Csapi Általános Iskola és Diákotthon. A május 29-én rendezett évfordulós ünnepség lehetőséget adott a visszaemlékezésre, a megtett út értékelésére, következtetések levonására és a biztató jövő megrajzolására is.

Dr. Tóth László, Csapi község polgármestere ünnepi köszöntőjét rendhagyó módon kezdte: arról a folyamatról beszélt, amelynek során az iskola és a falu kapcsolatában minőségi változás következett be, hiszen az itt élő emberek elutasító magatartása a lassú elfogadás után elismeréssé alakult át. Ebben két tényezőnek volt igazán nagy szerepe: a pedagógusok munkája tiszteletet vívott ki és a kollégium maradt az apró község egyetlen jelentősebb munkahelye.

Ezen a jubileumi ünnepségen is volt természetesen műsor, az óvodásoktól a legnagyobbakig verseltek, énekeltek, táncoltak a gyerekek, irodalmi színpadjuk kedves kis tükrét adta a tanulók délutánjainak, annak a lüktető életnek, amit úgy neveznek, cigánykollégium. A gyerekek mellett színre léptek a pedagógusok is, kórusukkal azokat a kollégákat köszöntve, akik már nem lehettek közöttük. A műsornak azonban a legmeghatóbb percei a személyes visszaemlékezések voltak. **Farkas Attiláné** tanítónő ott volt az induláskor is. Remegő hangon beszélt arról a szeptember elsejéről – 1973-at írtak akkor –, az indulás napjáról, amikor még mint gyermekfelügyelő fogadta az első tanévra a gyerekeket. 49 kisebb, nagyobb cigánygyerek, hiányos öltözkében és magyar nyelvtudással, akiknek csak a környezet, az óriás lombú fák árnyékában megbúvó kastély volt a bizalomgerjesztő. S az első karácsonyi szünet! Aggodalom, hogy visszajönnek-e a gyerekek. Farkasné utalt a szülők megnyerésének, az iskola elfogadásának ezernyi apró módszerére, arra a küzdelemre, amit más iskoláktól eltérően sok fronton kellett ennek a nevelőtestületnek megvívnia. Akikkel együtt kezdett el itt dolgozni, azok közül már csak a szakács nénivel, **Tulási Györgyné**vel ünnepelhet. A másik megható pillanat az azóta szülővé váló két hajdani diák verselése volt, akik a régi kertről, az abban megbúvó örömről úgy szavaltak, mintha tegnap hagyták volna el az iskolapadot.

Persze **Kiefer Károly**, az igazgató nem kerülhette meg a hivatalos visszaemlékezést, főleg az indulás időszakának igen nehéz esztendeit, amikor sokan szkeptikusan fogadták ennek a speciális intézménynek a létét, nem bíztak a talponmaradásban, a módszert halálra ítélték.

ték. **Kovács Lajos**, néhai Zala megyei művelődési osztályvezető ma is aktuálisnak tűnő gondolatai 25 éven át vezérelték az itt dolgozókat: „A cigányság apró emberkéivel nekünk kell átlépni, pár esztendőbe sűrítve, a putrikból a munkás emberközösségbe vezető sokszázados utat, hogy kivirágozzék hennük egy magasabb életforma igénye, kötelessége, fegyelme.”

A jelenlegi igazgató tisztelettel beszélt elődeiről, először **Bán Józsefről**, aki **dr. Kotnyek István** járási művelődési osztályvezetővel együtt beindította az intézmény működését, **Cseresznyés Péterről**, aki 1983-tól '89-ig – mivel ezen idő alatt Nagyrécséhez csatolták a cigánykollégiumot – töretlen akaraterevével nem felszámolni, hanem erősíteni igyekezett azt.

A szép számmal érkezett vendégek – közöttük a gyakori támogatást nyújtó Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal, a Művelődési és Köznevelési Minisztérium, a parlament Külügyi Bizottsága, az osztrák nagykövetség, a Friedrich Neumann Alapítvány és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat képviselői – az igazgató beszédéből megtudhatták, hogy az 1989-ben ismét önállósá váló iskola és kollégium lassan a térség legnagyobb oktatási intézménye lett, itt ma 34 településről származó 210 cigánytanulót oktatnak és nevelnek. Közben persze a nevelőtestületnek is állandóan tanulnia kellett: cigány nyelvet, népismeretet, dalokat, hogy őrizhessék a gyerekek identitástudatát. Aki itt vállal munkát, annak többet kell önmagából adnia, mint más oktatási intézményekben, annak olyan terveket, programokat kell felvállalnia, amelyek az előírtnál több munkával járnak – szólt dícsérőleg a nevelőtestület áldozatvállalásáról az igazgató.

A jubileum alkalmat adott arra is, hogy **Kiefer Károly** a jövőről is ejtsen néhány szót. Elmondta, hogy munkájukat a 8. osztály elvégzésével nem tarthatják befejezettnek. Elsősorban azért nem, mert az általános iskola elvégzése ugyan fontos dolog, de a boldoguláshoz napjainkban kevés. Mivel az a tapasztalat, hogy a családok nehéz anyagi körülményei miatt a cigánygyerekek kimaradnak, vagy el sem mennek a középfokú intézményekbe, s úgy válnak munkanélküliekké, hogy még munkájuk sem volt, tehát még a regisztrált munkanélküli státuszt sem érik el, ezért itt helyben lépni szeretnének. Az iskola bővítésével, a 9-10. osztály beindításával szakmákat szeretnének oktatni, s kb 200 ha földterületen egy suligazdaságban a mezőgazdasági munkára készíthetnének fel. A cél, amiről álmodnak, egy olyan országosan is egyedülálló intézmény, ahová a rászoruló gyerekek óvodás korban érkeznek, és a családjuktól nem elszakítva, szakmával a kézben távoznak. Terveikhez eddig a Kisebbségi Hivatal és az illetékes minisztérium közbenjárására 10 millió forint támogatást kaptak, valamint egy címzett állami támogatás elnyerésével két héten belül megindul az a 80 millió forintos beruházás, amelynek eredményeként 4 tanteremmel és 70 férőhellyel bővül az iskola és a diákotthon – fejezte be ünnepi tájékoztatóját az igazgató.

Csapiiban ma már mindenki természetesnek tartja a cigánykollégiummal való együttélést. Zala megyében sokan elismerik és értékelik azt a töretlen kitartást, ami 25 éven át nemcsak megtartotta, de fejlesztette is ezt az intézményt. S hogy az ország hasonló intézményei között milyen helyet foglal el? Biztos vagyok abban, hogy követendő példa.

Büki Erzsébet

Évzáró a „Roma Esély” Alternatív Alapítványi Szakiskolában

1998. június 20-án pénteken 13 órai kezdettel került megrendezésre a Roma Esély Alternatív Alapítványi Szakiskola évzárója.

Csillei Béla igazgató búcsúztatta a végzős diákokat

A magyar és a „zöld az erdő, zöld a mező” kezdetű cigány himnusz után Csillei Béla az iskola igazgatója búcsúztatta az idén végzős diákokat, majd Farkas Flórián az OCKÖ elnöke mondta el ünnepi beszédét. Véleménye szerint az iskola túl van az első próbán, mely azt bizonyítja, hogy ez a fajta oktatás fontos, mi több nélkülözhetetlen, hiszen ebben a jónak nem nevezhető világban a cigányoknak a legrosszabb. Többek között ezért is buzdítani kell a cigány fiatalokat a továbbtanulásra. Ennek érdekében az OCKÖ tervezi a cigány főiskola bevezetését illetve azt, hogy a „Roma Esély” iskolában érettségiző is juthassanak az itt végzett tanulók. Az iskola sikerét mutatja az is, hogy szeptembertől ilyen jellegű oktatás indul Komárom, Borsod és Esztergom megyékben is.

A Miniszterelnöki Hivatal részéről Petrőczy Sándor üdvözölte a diákokat. Elmondta, hogy összefogással tovább lehet vinni az iskolát csak megfelelő pedagógusokra, szülőkre, diákokra van szükség, illetve arra, hogy az itt végzett

fiatalok kilépve a világba, a maguk kis környezetében mutassák meg, hogy van esély, amelyhez kereteket nyújt ez az iskola.

Farkas Flórián, az OCKÖ elnöke adta át a szakmunkásbizonyítványokat

Dr. Bede János a JNSZ Megyei Állami Közükezelő Kht. igazgatója állandó munkahelyet ajánlott fel az öt legjobban végzett tanuló számára.

Káplár József, az Eötvös József Általános Iskola igazgatója szerint minden, ami az iskola nevében van a bizonyítvány átvevői között megvalósulni látszik. A kétéves működés bebizonyította, hogy az intézmény beletartozik Szolnok város oktatáspolitikájába, ezért azt szeretnék elérni, hogy az iskola épülete teljes mértékben rendelkezésre álljon. Rendszeresen támogatják a kirándulásokat és a különböző rendezvényeket, hiszen a tanulás, a munka a boldogulás forrása.

Minden ember csecsemőként jön a világra – kezdte Farkas Kálmán író, újságíró ünnepi beszédében, majd így folytatta: – és mindenkinek volt valakije, aki segítette felnőni. Ezt teszi ez az iskola azon pedagógusok segítségével, akik bebizonyították, hogy nincsen rossz gyerek, csak rossz pedagógus.

A köszöntők, búcsúztatók után népdalokat, néptáncokat adtak elő az iskola diákjai, Bujdosó Jánosné vezényletével. Végül jutalomban részesültek a kiemelkedő munkát végzett diákok.

Botosné Kótvé Lilla
Fotó: Csabai István

Esély, bizonyítvánnyal

1998. június 19., péntek. Sokak életében éppen olyan szürke hétköznapi, mint a többi. Azoknak a fiataloknak életútján viszont egy ünnepi, piros betűs dátum, akik ezen a napon vették át **Farkas Flóriántól**, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökétől szakmunkás végbizonyítványukat, a szolnoki „Roma Esély” szakmunkásképző intézet záróünnepségén.

Külön krónikát kellene írni arról, hogy milyen tortúrák, megpróbáltatások, újra és újra kezdések, türelem és kitartás érlelte meg azt a gyümölcsöt, amely a „Roma Esély” megszületése elől elhárított minden akadályt és a cigányság magyarországi történetében első ízben roma iskola bocsájtott útjára olyan végzős szakmunkásokat, akiket jószerével már-már kivetett, eldobott a társadalom. És ami egyáltalán nem mellékes: nem csupán és nem kizárólag roma fiatalokról van szó, nem olyan hajótöröttekről, akiknek mentőövet dobott a „Roma Esély” – de a nem cigány fiatalokról is.

Ezért talán helyesebb azt mondani: „Roma Esély” nem csak cigány fiataloknak. Mindenféle rangsort mellőzendő: köszönet mindazoknak, akik hittek egy ilyen iskolateremtésben, s készek voltak szellemiket és anyagiakat is áldozni. Bizonyítani a már-már lehetetlent ország világ előtt.

Örülök, hogy részese lehettem e történelmi pillanatoknak, amikor a fényes, csillogó szemű cigány és nem cigány hallgatók, a végzősök az életbe vezető ösvényre tértek. Minden ember síró csecsemőként jött a világra. Valamennyiünk mellett állt valaki, aki lehajolt értünk, megfogta a kezünket és vezetett az úton, nyomon kísérté lépteinket, bukatatóinkat, osztozott sikereinkben s velünk együtt szomorkodott, ha baj, bánat ért.

A most első ízben útjukra bocsájtott fiatalok is elmondhatták: volt valaki, egy cigány szakmunkás-

képző s annak hivatástudatot érző oktató-nevelő tanári kara, amely ott állt mellettük, hogy ők a már-már bukásra ítétekből embereket faragjanak. Ez az intézmény gyakorlatban bizonyította mit is jelent a tolerancia, a másság elismerése és elfogadása. És még valami nagyon-nagyon fontosat: a pedagógusi hivatás fontosságát. Igazolta: rossz gyerek nincs, csak rossz pedagógus. A „Roma Esély” tanári kara, oktatói gárdája is vizsgázott ezen a napon. Kitűnőre védtek meg a diplomájukat. Ki tudná még fel is sorolni, mennyi munka, fáradozás, áldozat, lemondás van a siker mögött?

Albert Schweitzer a világhírű svájci orvos példamutatását említettem meg ezen a történelmi jelentőségű iskolai ünnepségen, aki az afrikai őserdőben, Lamberében kórházat alapított, hogy a betegeket ápolhassa, gyógyíthassa. És amikor

elfogyott a pénz, akkor ő Európába sietett, s mint világhírű orgonista koncerteket adott, és így gyűjtötte össze az afrikai őserdei kórház működéséhez szükséges összeget.

Példa az áldozatvállalásra, a hivatástudatra **Kalkuttai Teréz**, világszerte ismert nevén Teréz anyja, aki egész életét az elesettek felemelésére szentelte. Ezek a fényes tekintetű fiatalok is bukásra voltak ítéelve. Ám utánuk nyúltak, felemelték őket. S mindazokban, akik e nagy álmokat szőtték, volt elég kitartás a bizonyításra.

Csak azt nem tudom, elég meggyőző-e a szakmabéli szkeptikusok számára, hogy mit akarunk? Reménykedem, hogy igen. És ha így lesz akkor bizonyára szívvel-lélekkel, anyagiakkal is teljes mellszélességben odaállnak a „Roma Esély” mellé.

Farkas Kálmán

Mennyi munka, fáradozás van a siker mögött!!!

MAGYARORSZÁGI CIGÁNY MESTERSÉGEK I. ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSA

Köszöntőt mond: Földiák András,
a Magyar Művelődési Intézet igazgatója

A szolnoki Gyermekvárosból

A gyermekvárosi fiúk munkái

Faáru-készítők

Cigányfűrók – Raffael János munkái

Fotók: Raffael Jánosné

Cigány Népművészek Országos Egyesülete

Az ország gazdaságilag elmaradot-
tabb régióiban szinte minden faluban
van még hagyományos cigány mester-
séget folytatók közül valaki, aki szűk
környezete számára egyedi, művészi
értékű tárgyakat készít, az élő népmű-
vészet művelőjeként. A kezeik közül
kikerült tárgyak nem sorozatgyártás
termékei. Természetes anyagokból (fa,
vessző, gyékény, csuhé), az anyag adta
lehetőségeket felhasználva, a mai kor
igényének megfelelő tárgyakat készí-
tenek, amelyek magukon hordozzák az
alkotó teremtő fantáziájának jegyeit.

1996-ban alakult több mint félszáz
tagból álló egyesületünk feladatának
tekint, hogy segítséget nyújtson a ha-
gyományos cigány mesterségeket foly-
tatók országos és nemzetközi szinten
történő bemutatkozásához vásárokon,
kiállításokon való részvételükhöz. Tag-
jaink közül **Orsós Jakab** a népmű-
vészet mestere, **Balogh Zsigmond** népi
iparművész, a hátonyterenyei állami
gondozott intézet szövő szakkörének
tagjai és több kismesterséget folytató
munkái 1996-ban a XII. Országos Népmű-
vészeti Kiállításon voltak megte-
kinthetők a Néprajzi Múzeumban.

Az országban működő népművészeti
egyesületekhez képest jelentős hátránnyal
kezdjük meg működésünket. Felvállaljuk
a helyi kismesterek vállalkozóvá nevelé-
sének, illetve a már vállalkozóként dolgo-
zók segítségének feladatát, valamint az is-
kolai munka segítségét a hagyományápolás
terén (a nyári táborok mesterség-bemuta-
tóira és tanórák kívüli foglalkozások tartá-
sára való felkészítést).

Az országban tevékenykedők felku-
tatása és munkáik szakmai értékelése
alapvető feladatunk. Ezért múlt évben
a Cigány Népművészek Országos
Egyesülete és a Magyar Művelődési
Intézet országos pályázatot hirdetett ci-
gány népművészek számára.

A beérkezett díjnyertes pályamun-
kákból június 9-én, 14 órakor nyílt
meg Magyarországi Cigány Mesterség-
gek címmel a Cigány Mesterségek I.
Országos Kiállítása a Népi Iparmű-
vészeti Tanács Kiállítótermében (Buda-
pest, I. ker. Szilágyi Dezső tér 6.)

Több megye jelezte igényét a kiállít-
ás helyi bemutatására, így egy több
éves rendezvénysorozat nyitó rendez-
vényének szánjuk. Jövő hónaptól Pé-
csét, az Erdős Kamill Múzeumban te-
kinthető meg az összeállítás.

A kiállítás tematikája:

– Mesterségenként a korábbi évszázadok cigány mesterségábrázolásainak bemutatása, nagyított metszetekkel, fotókkal.

– A meghirdetett pályázat díjnyertes alkotásainak bemutatása.

Tervezzük az iskolák szervezett kiállít-
lás látogatását, ez lehetőséget teremt a
pedagógusok számára egy olyan tema-
tikus anyag bemutatására, amely a ha-
zai cigány mesterségek három évszázad-
os fejlődéséről ad áttekintést.

A kiállítási katalógus a hazai cigány
mesterségek több évszázados fejlődé-
sének bemutatására szolgál, oktatási
segédanyagként is használható és ösz-
tönözheti az iskolákat a még hagyomá-
nyos cigány mesterségeket folytató is-
kolai illetve iskolán kívüli oktatásba
való bevonására, életük, munkásságuk
megismertetésére.

Egyesületünk tagjai közül **Orsós Ja-
kab** és **Kiss Mihály** már folytat ilyen
tevékenységet. Munkásságuk kedvező
fogadtatása a módszer országos terjesz-
tését igényli. Egyesületünk egyik célja
a kiállítással ennek a módszernek a
népszerűsítése.

A kiállítás és a katalógus nemzetközi
érdeklődésre is számot tarthat tekintet-
tel arra, hogy a cigány mesterségek tör-
téneti áttekintésére eddig még sehol
sem került sor.

Az országos, megyei és fővárosi cigány
kisebbségi önkormányzatok, cigány mód-
szertani központok, az információs köz-
pontokként is funkcionáló költségvetési
szervek (megyei pedagógiai intézetek,
művelődési házak, könyvtárak), főiskolai
tanszékek, általános iskolák, valamint a
szakmai szervezetek, a kisebbségi ügyek-
kel foglalkozó országos hatáskörű szervek
és a média igényli a tematikus információt
a cigányságról. Ezt bizonyítja, hogy 13
megyei illetve fővárosi önkormányzat,
több alapítvány és cigány szervezet aján-
lott fel pályadíjat az országos verseny
győztesének. Ez az országos méretű
összefogás mutatja, hogy azok a módsze-
rek, amelyekkel a cigányság értékteremtő
voltát lehet reprezentálni, sokkal szüksé-
gesebbek a cigánysággal foglalkozók napi
munkája során, mint a problémák – meg-
oldási lehetőséget nem kínáló – folyama-
tos ismételtetése. Köszönet ezért a támo-
gatásért, ami segítségünkre lesz céljaink
megvalósításában;

– Fokozott figyelemben részesül a
hazánkban élő csaknem kétezer hagyomá-
nyos mesterséget folytató cigány
ember, valamint a cigány rézműves ha-
gyományok továbbfejlesztésén munkál-
kodó iskolai csoportok értékalkotó te-
vékenysége.

– Ráirányíthatjuk a figyelmet a helyi
kismesterek iskolai oktatásba való be-
vonásának lehetőségére, ami reménye-
ink szerint az előítéletek csökkenésé-
hez fog vezetni, csakúgy, mint kiállítá-

sunk, amely a megyében is bemutatva -
a helyi anyaggal bővülve - méltó kere-
tet ad a helyi cigány kismesterek, vál-
lalkozók, szövetkezetek és iskolai cso-
portok munkáinak bemutatásához.

– A hazai cigány mesterségeket be-
mutató katalógus oktatási segédanyag-
ként szolgálhat a cigány és nem cigány
gyermekek tanítása során.

– Bízunk benne, hogy tagjaink ter-
mékeinek népszerűsítése a megélhetési
gondokon is enyhíteni fog.

Úgy gondolom, hogy egy cigány köz-
gyűjteménynek ma elsősorban ismeret-
terjesztő, értékelő szerepet kell
felvállalnia. Ezért készült kiállításunk,
amely a háttérét képező ikonográfiai és
bibliográfiai adatbázisokkal, valamint az
oktatási segédanyagként hasznosítható
katalógussal azokat a helyi igényeket
elégíti ki, amelyek támogatták létrejöttét.
Ugyanezeket a célokat szolgálja az Or-
szágos Idegennyelvű Könyvtárban össze-
gyűjtött "Cigány szemmel" című
könyvkiállítás, amely a magyarországi
cigány folklór és irodalom alkotásait mu-
tatja be a hozzákapcsolódó bibliográfiá-
val, ami teljes képet ad a cigány írók és
költők tevékenységéről és annak értéke-
léséről a magyar irodalmi életben. Ez az
önálló és gyűjteményes kötetekben, itt-
hon és külföldön megjelent műveket tar-
talmazó bibliográfia 10 ívnyi terjedelmű.
Ugyancsak készül a szerzőnként vala-
mennyi megjelenést tartalmazó számító-
gépes adatbázis is.

Az említett gyűjtemények és a hoz-
zájuk kapcsolódó adatbázisok ma már
több milliós értéket képviselnek. Létre-
jöttüket a Magyar Néprajzi Társaság
Kiadványaiért kapott cserepéldányok
magángyűjteményem és a Cigány Népmű-
vészek Országos Egyesületének te-
vékenysége alapozta meg.

A Magyar Művelődési Intézetben al-
kalmam van koordinálni a két gyűjte-
mény fejlesztésével, bemutatásával járó
munkákat. Úgy érzem, hogy a napi
munka segítségét váró helyi igények
alapján sürgető szükségserűség egy
„szolgáló” cigány közgyűjtemény lét-
rehozása. Ennek alapját képezhetik
ezek a jelenleg civil szervezetek kezé-
ben lévő gyűjtemények, amelyekhez az
adatbázisokat a Magyar Művelődési
Intézetben készítettem el.

Dr. Bódi Zsuzsanna
a Magyar Művelődési Intézet tuda-
ományos főmunkatársa, a Cigány
Népművészek Országos Egyesületé-
nek ügyvezető titkára, a Magyar
Néprajzi Társaság Nemzetiségi
Szakosztályának titkára

Roma média szakember képzés Budapesten

Május 26-án roma média tanfolyam indult Budapesten a Soros Alapítvány támogatásával. A tanfolyam célja, hogy a különböző szervezetekben illetve médiaberkekben tehetségesnek talált cigány értelmiségi fiatalokat támogatva, lehetőséget adjanak arra, hogy betekintést nyerve a rádió és televízió szakgárdájának munkájába, megkedveljék ezen munkaköröket és a kiemelten magas színvonalú oktatás sorozatokon keresztül rádiós és televíziós specialistákká váljanak. A tanfolyam lebonyolítását a Romédia Alapítvány, a Feketedoboz Alapítvány és a Fiksz Rádió vállalta föl. Az ország különböző pontjairól érkeztek a képzésre a fiatalok: Sátoraljaújhelyről, Gyöngyösről, Debrecenből, Karcagról, Szolnokról, Kecske-métről és Pécs környékéről, Fadról és Bogyiszlőről. A 14 napos képzés során a hallgatók a gyakorlati képzés mellett romatörténelmet, szerzői- és személyiségi jogot, alkotmányjogot, médiajogot, emberi polgári kisebbségi jogot, politikát, szociálpolitikát tanultak. A gyakorlati foglalkozások sokszínűsége és változatossága bizonyította a professzionális felkészítést és a szaktanárok tudásának védjegyét. A televíziós képzés gyakorlati foglalkozásain elsajátíthatták a kamera használatát, interjúkészítési alapismereteket, forgatókönyvírást, hírszer-

kesztést, hírgyártást, műsorszerkesztést, filmesztétikát, vágást. A rádiósok pedig a rádiós műfajtant, zenei szerkesztést, magazinszerkesztést, vágásméletet, vágást, műsorkészítést, terv- és arculat készítést, tervezést és kivitelezést. A képzést a cigány értelmiségi szakemberek és különböző tárgyak egyetemi tanárai tartották. Közöttük volt a televíziós személyiségként és politikusként is ismert **Daróczi Ágnes** a Patrin Magazin főszerkesztője, **Joka Daróczi**

János riporter, **Kovács János** a Romédia Alapítvány titkára, **Upor Péter** a Fekete doboz munkatársa, **Cs. Kádár Péter** a Fiksz Rádió legközkedveltebb műsorvezető-szerkesztője, és persze cigány politikusaink: **Osztóján Béla**, **Horváth Aladár**, **Zsigó Jenő**. A két kis csapatnak a kemény próbatételek mellett azért volt ideje összeszokni, így a tanfolyam végére egységes gárdát alkottak. Megmutatták a világnak, hogyha marakodás helyett inkább megfogják egymás kezét, egységet alkotnak, akkor a roma összetartozás jelképévé válhatnak. Különösen nagy hangsúly kerül a médiában dolgozó roma értelmiségiekre, mert ők fogják a cigányság gondját, baját, keservét, az ország elé tárni. Minden bizodalunk, reményünk bennük van. Hiszem, hogy a cigány médiszakembereink és az ezen képzésen részt vett roma fiatalok – teret adva a cigányságnak – méltóképp fogják képviselni bennünket. Itt ragadom meg az alkalmat, hogy köszönetemet fejezzem ki a szervezőgárdának, a Soros Alapítványnak és **Paksi Éva** főszerkesztőnőnek, hogy erre a képzésre nekem is helyet biztosítottak.

Alex D'Saide

Fotók: Kovács János

Az Ózd Városi Cigány Kisebbségi Önkormányzat kitüntette segítőit, támogatóit

Kitüntetési ünnepséget tartott a napokban az Ózd Városi Cigány Kisebbségi Önkormányzat (ÓVCKÖ). A bensőséges hangulatú rendezvényre azok kaptak meghívást, akik munkájukkal, magatartásukkal elősegítették (illetve folyamatosan elősegítik) a cigány kisebbség felemelkedését. A megjelenteket **Kovács Géza**, Ózd Város Önkormányzatának kisebbségi tanácsnoka köszöntötte. Mint azt – többek mellett kifejtette – a mai gazdasági viszonyok között a cigány etnikum felemelkedésért küzdeni nem könnyű, nem hálás feladat. Annál is inkább megérdemlik az elismerést mindazok, akik felvállalják ezt a missziót.

Ezt követően – méltó szavak kíséretében – **Kótai Aladár**, az ÓVCKÖ elnöke nyújtotta át az elismerő oklevelet az arra érdemeseknek. Az emléklapon – amelyet az ÓVCKÖ elnöke, **Strohmayer László** polgármester, valamint **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat (OCKÖ) elnöke írt alá – a következő szöveg szerepel: „Az Ózd Városi Cigány Kisebbségi Önkormányzat Testülete elismerését fejezi ki az ÓVCKÖ, valamint a térségi kisebbség felemelkedése érdekében kifejtett munkásságáért.”

Az ünnepségen a következők lettek az elismerés birtokosai: **Zám Mária**, a Hálózat a Demokráciáért Alapítvány igazgatója; **Bányiczki Lászlóné**, a Megyei Pedagógia Intézet munkatársa; **Borbás Tiborné**, az ÁNTSZ vezető védőnője; **Papp Béláné**, a Máltai Sze-

retettség szolgálat ózdi vezetője. Mint hallottuk; mindketten sokkal többet tettek, s tesznek az ózdi cigányságért, mint arra beosztásuk kötelezi őket. **Oláh Kálmánné**, az ÓVCKÖ technikai munkatársa; **Nizák Péter**, a Hálózat a Demokráciáért Alapítvány igazgatóhelyettese problémamegoldó készségeért, mindenkorai segítő készségeért érdemelte ki az emléklapot.

Raduly József, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat alelnöke, a 100 Tagú Cigány Zenekar vezetője, a méltató szavak szerint ő már második hazájának tekinti Ózdot, ajtaja mindig nyitva áll az ÓVCKÖ képviselői előtt, segítségében bármikor bízhatnak, támogatására mindig számíthatnak. **Raduly József** egyébként néhány szívből jövő szóval köszöntötte meg az elismerést, melynek anyagi „vonzatát” a legnagyobb ózdi cigánysaládnak ajánlotta fel. Ózd a szívem csücske – mondotta el egyebek mellett. Már csak azért is, mert a rendszerváltásnak az ózdi cigányság a legnagyobb vesztese. Éppen ezért – nem számítva címre, rangra, kitüntetésre, mint eddig, úgy a jövőben is mindent el fogok követni azért, hogy népem végre ebben az országban hazára leljen és végre az ország egyenrangú polgárává váljon.

A következő kitüntetett **Balogh Dezső**, a 100 Tagú Cigány Zenekar zenésze, aki a Magyar Köztársaság Ezüst keresztjének birtokosa. Ő különben megerősítette ózdi „cipósi” voltát és ígéretet tett arra: bárhol jár az országban, a világban, mindenhol Ózd „nagyköveteként” fog fellépni.

Kótai Károly, az ózdi cigányság első és remélhetőleg nem utolsó önkormányzat képviselője, eddigi munkájáért vehette át az emléklapot.

Nyerges Tibor, a Családsegítő Szolgálat vezetője a speciális programok megvalósításáért és a napi problé-

mák eredményes megoldásáért kapta az elismerést.

Harkály János, a megyei cigánységítő szolgálat farkaslyuki megbízottja a hatékony érdekképviselői ellátásáért érdemelte ki az oklevelet.

Bokor Sándor sem véletlenül szerepelt a kitüntetettek listáján. A Megyei Munkaügyi Központ Ózdi Kirendeltségének vezetője ugyanis – mutatott rá **Kótai Aladár** – már ezidáig is sokkal többet tett az ózdi cigányság gondjainak megoldásáért, mint arra a beosztására vonatkozó jogszabályok kötelezték. A jövőben – hangoztatta az elnök – újabb távlatok és lehetőségek nyílnak előttünk, hiszen a közelmúltban együttműködési szerződést kötött egymással a kirendeltség és az ÓVCKÖ.

Adorján Lajos koreográfus – akit élő legendaként aposztrofált **Kótai Aladár** – a cigányság műveltségi szintjének emeléséért, sajátos zene- és tánc-kultúrájának megőrzéséért és továbbfejlesztéséért érdemelte ki a megtiszteltetést.

Burai Aladár, az ÓVCKÖ megyei irodájának vezetője, aki szintén második hazájának tekinti Ózdot, a szociális lakásépítési program gesztorságáért jutott az emléklaphoz, míg **Kónya Béla**, a Munkaügyi Kirendeltség főtanácsosa az emberséggel párosult szakmai tudásáért lett az elismerés birtokosa.

Berki Dénes, az Ózdi Régió Független Cigány Szövetség elnöke a foglalkoztatás terén kifejtett munkásságáért kapott elismerést, **Balogh István**, az Ózdi Romák Egyesület Szervezete elnökének kitüntetésével pedig a különböző roma szervezetek együttműködésére irányuló erőfeszítését ismerték el.

Az ünnepség zárásaként **Strohmayer László** városunk polgármestere mondott pohárköszöntőt. Mint kifejtette: külön öröm számára, hogy az ezernyi gond közepette is van mit ünnepelni. A helyi, megyei és országos roma szervezetek ugyanis bizonyosságát adták és adják annak, hogy összefogással, a társadalom széles körének szimpátiájával és konkrét támogatásával az évtizedek óta megoldhatatlan problémákat is képesek eredményesen megoldani.

B.Tóth Gyula

Fotó: Kerékgyártó Mihály

Kótai Aladár és Zám Mária

Vendégünk: Lakatosné Kállai Julianna

– Mit jelent ma Magyarországon roma értelmiséginek lenni?

– Elkezdődött egy öntudatra ébredési folyamat, amely arra sarkallja a romákat, hogy a tudás olyan kincs, amely bármikor, bárhol beváltható és a bőr színétől függetlenül megszerezhető és olyan értékévé válhat, amely az ember személyiségét meghatározza.

– A tudás miként befolyásolja az ember személyiségét?

– Az illető könnyebben szocializálódik, eleget tud tenni a mindenkori társadalmi elvárásoknak: kommunikációs készség, erkölcsi normák betartása, olyan, mint tisztesség, becsületesség, felelősségvállalás, kreativitás, ezek mind-mind elsajátíthatóak.

– A szülői háttér mennyire befolyásolja a végeredményt, hogy kiből mi lesz?

– Nálam a szülői „beavatkozás” meghatározta, sőt eldöntötte a tanulmányi eredményemet. Apám, még a gimnáziumban is rendszeresen felmondatta velem a leckét. Apám számára nagyon fontos volt, hogy vigyem valamire, hogy kilépjek a „cigány millióból”, azaz ugyanolyan eredményeket érhessek el, mint a magyarok, s ez csak úgy valósulhatott meg ha eltanultam a magyar viselkedési normákat, mind beszéd, mind öltözködés s egyéb vonatkozásokban. Felvettem azt az életritmust, amelyet a nagy társadalom élt, és ez meghozta az eredményét.

– Nem volt terhes az atyai szigor?

– Bizony, este nyolc után nem volt tévé nézés, legfeljebb a hét végén is csak akkor ha a film megtekinthető volt a számomra. A diszkó szóba sem jöhetett. Persze, hogy kezdetben lázongtam ellene, de ha az ember beleszokik egy rendbe s ez a rend eredményekkel kecsegtet, mint az én esetemben a jó bizonyítvány kárpótolt mindenért, s feloldotta apám „drákói” szigorát, mert a végeredmény örömteli lett.

– Annyira beleszeretett a tanulásba, hogy huszonhat évesen még mindig tanulsz?

– Kénytelen vagyok, mert az óvónő-képző elvégzése után, alig akadt munkalehetőség, s ha lett volna is nagyon alacsony bérért.

– Milyen felsőfokú intézmény hallgatója?

– Két éve a Janus Pannonius Tudomány Egyetem humánszervezői szakára járok.

– Mit takar a humánszervezés?

– Az emberi erőforrások felmérése, egy munkaügyi vezetői munkakörbe jól beilleszthető, mivel az a cél, hogy a

– Hová helyezkedett el ezzel a képesítéssel?

– A Philips cégnél kaptam munkát, ahol megtapasztaltam a nyugati szervezés csínját-bínját. Ennél a cégnél a maximumot kihozzák az emberből, a nyolc óra munka a valóban nyolc órát és nem hatot jelent.

– Nappal dolgozik, levelezőn tanul. Hogy bírja?

– A férjem sok terhet levesz a vállamról azzal, hogy besegít a közös háztartási munkába. A főiskolai tanulmányaimat is ő finanszírozta.

– Jelenleg hol dolgozik?

– A Locsmándi Friss Juice Hungary KFT-nél titkárnői minőségben.

– Mivel foglalkozik ez a hosszú nevű cég?

– Helyben préselt, friss gyümölcsleveket árusít. Magyarországon ez még újkéltű dolog, de van rá igény.

– Milyen a jó titkárnő?

– Azt gondolom, hogy akkor eredményes egy titkárnő munkája, ha szinte észrevétlen tud maradni, nem válik görcsössé ha meg kell oldania egy-egy problémásabb ügyet. A szerénység, az alázat, a tiszta erkölcsiség: mind-mind jó ajánló levél lehet.

– Rá szoktak-e kérdezni az ön származására?

– Inkább rácsodálkoznak ha szóba kerül, mert az intellektusom, az erkölcsi hozzáállásom a dologhoz, öltözködésem, kreativitásom, mind-mind olyan pozitív tényezők, amelyek európai feladatok megoldására is alkalmassá tesznek, s ez a mérce kompenzálja a származásomból fakadó hátrányokat.

Ha ezt hozni tudom, akkor a munkaadómat a legkevésbé sem érdekli, hogy milyen nációnhoz tartozom.

– Hogyan sikerült önnek megfelelnie az elvárásoknak?

– Mindenesetre nem görcsös igyekezettel, hanem a belső tartalékok mozgósításával, s itt a szívre gondolok, amely minden jó és rossz forrása. Én a jót engedem szabadjárá, és ezt közvetítem az emberek felé.

Rác Lajos

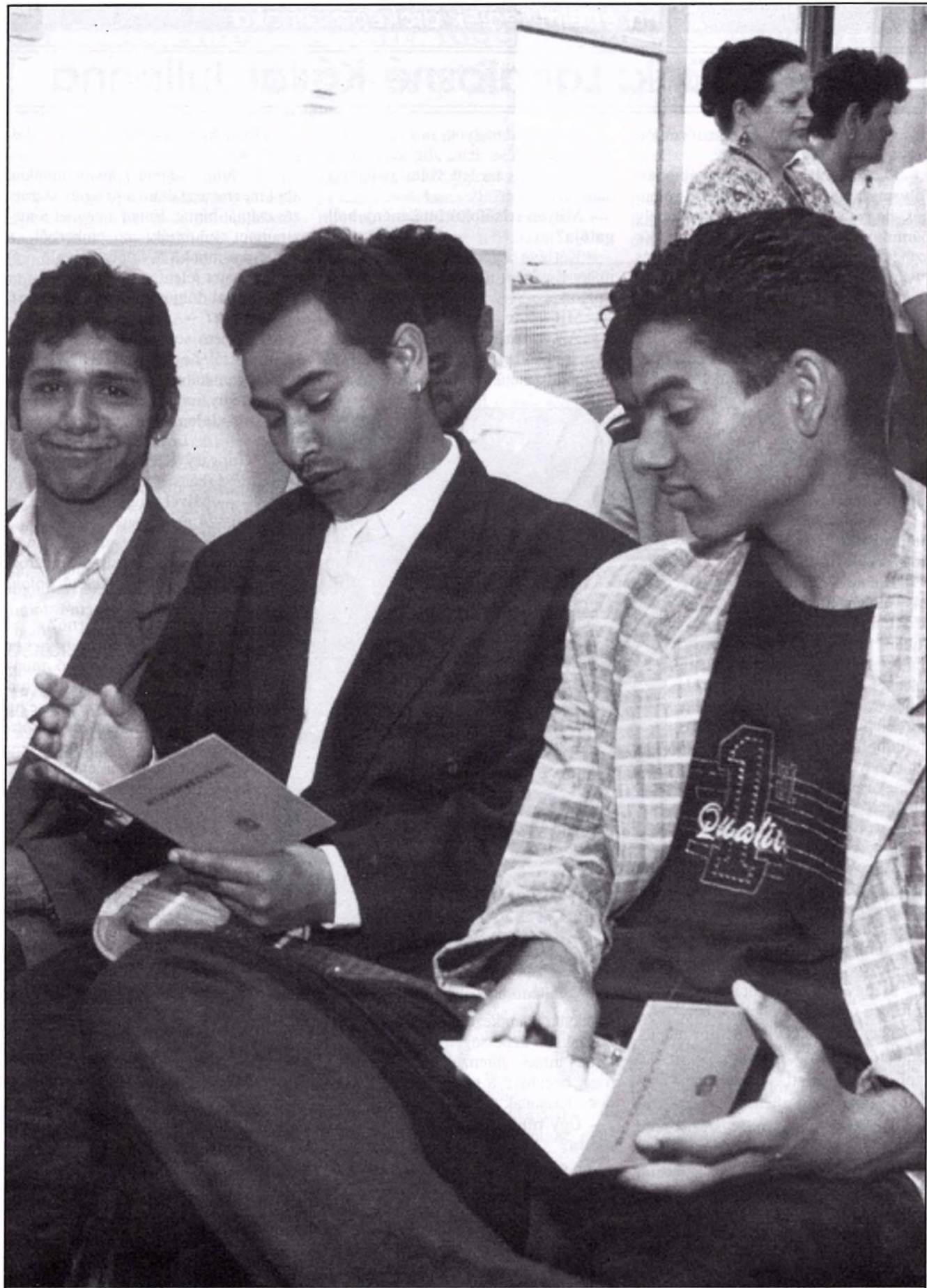

Lakatosné Kállai Julianna

munkába jelentkező a tudásának és ebből fakadó képességének a „felhasználása”, minél intenzívebben történjék meg, beépülve a mindenkori CÉG érdekszférájának mechanizmusába.

– Úgy tűnik, hogy ez már európai minta?

Az óvónőképző elvégzése után azt tapasztaltam, hogy a nyelvtudás, számítógépi és gyorsírói ismeretek megkönnyítik az elhelyezkedést, sőt jól kereső munkahelyeket kínálnak. Ezért elvégeztem egy nyolc hónapos tanfolyamot, ahol gyorsírói és számítógépi ismeretekből képesítést szereztem.

Az első bizonyítvány – út a polgárosodás felé

A polgárosodás látszata helyett

Egyáltalán nem csodálkozhatunk azon, hogy az utóbbi időben a leggyakrabban használt kifejezések egyikévé a polgárosodás vált. Nyilván azért is, mert az új kormányzó párt mindent átfogó alapelvként vallja (szinte nincs olyan megnyilatkozás, melyben ne szerepelne), hanem azért is, mert a polgárosodás – az ezredvéghez közeledve – valóban szociális, politikai és kulturális kényszerként jelenik meg. Mármost abban az értelemben, hogy a polgári társadalom valósága semmi mással nem helyettesíthető. De ha társadalomról beszélünk, akkor egyszersmind egyénekre gondolunk, azaz polgárookra. Csakhogy a legfontosabb kérdés az: *létezik-e polgár?* S ha igen, a polgáriasultság milyen társadalmi csoportokra terjed ki? A tapasztalati tények mindenképp azt mutatják, hogy a politikai és a gazdasági elit tagjai már korábban is a polgárok közé tartoztak.

A polgárosodás fékező ereje

Kivált azért is, mert olyan anyagi és szellemi függetlenségre tettek szert, amely a társadalom többi csoportjaira és rétegeire nem jellemző. Más kérdés, hogy ez a függetlenség milyen áron teremtdött meg. Korántsem tekinthető hamisnak ugyanis az a meggyőződés, hogy az említett elit a szabadságelvű rendszerben is a leg-sajátosabb egyéni érdekeinek érvényesítésével volt elfoglalva, melynek során a köz javait is szinte kénye-kedve szerint használta fel. Miközben a lehető legnagyobb jólét elérésére törekedett, éppen azokat az eredményeket vesztette el, melyek a szolidaritás, a közösségi érzékenység, a megér-

tés és a követhető, morálisan ki-kezdhetetlen életminőség táplálói, illetve megerősítő faktorai lehetnek volna. A politikai és a gazdasági elittel áll szemben a becsapottak, a kihasználtak nincstelensége: azoké, akik odaadták hitüket és munkaerejüket, cserébe viszont nem kaptak mást mint – európai mércével mérve – szegyénteljes életkörülményeket. Így az *állandósuló szegénység, az anyagi és a kulturális megfosztottság a polgárosodás legmakacsabb fékező ereje.*

Áttetsző szociális védőháló

Ha ebből a szempontból nem történik változás, s az egyenlőtlenségek még tovább növekednek, a társadalom több mint kétharmada számára legfeljebb puszta vágyálom marad a polgárosodás. Hiába jelenik meg az utóbbi akár a kormányzat legfontosabb céljai között is, ha a reálfolyamatok szintjén, vagyis a mindennapi életben nem történik elmozdulás. A szépen hangzó ígérek retorikálják ideig-óráig lehet lenyűgöző, a felgyorsult inflációs világban viszont azokat a konkrét segítség módokat kell használni, melyek valóban hozzájárulnak ahhoz, hogy a társadalom aljára szorultak is feltudjanak kapaszkodni. Ebből a szempontból *igen fontos lenne a sokat emlegetett, lassan légies finomságúvá és áttetszővé váló szociális védőháló megerősítése.* Akár az úgynevezett társadalmi juttatások értékének növelése révén is, hiszen senki sem vonhatja kétségbe, hogy az inflációt követő emelésüknél a létminimumot, illetve a társadalmilag indokolt minimumot kell szem előtt

tartani. Ha még ez sem történik meg, az egyéni éles stratégiák sikerességében a legkevésbé sem lehet bízni.

Az ország végeletesen kettészakadt

Mert lehet ugyan azt mondani, hogy az elmúlt években megindult a gazdasági növekedés, s a társadalom új fejlődési pályára állt, ugyanakkor az is tény, hogy ezzel egyidejűleg az ország végeletesen kettészakadt. Éppen a gazdasági, a szociális és a kulturális viszonyokban jelentek meg azok a törésvonalak, melyek szinte felszámolhatatlanok. S ha mindehhez még azt is hozzávesszük, hogy *szociológiai értelemben polgárnak csak az tekinthető, akinek tartalékai vannak, akkor bele nyugvó egykedvűséggel mondhatjuk ki: már a tartalékok felélésének időszaka is lezajlott.* Ilyen körülmények között valóban perdöntő kérdés: van-e a kormányzatnak elképzelése arról, „hogyan kell megteremteni a lelkek békéjét, vagyis azt a köztársaságot, amelyet a meglévő anyagi, szellemi nézet-különbségekkel együtt is valamiképpen mindenki a sajátjának érez”? Cseppet sem könnyű a kérdésre meggyőző választ adni. Még akkor sem, ha a polgárosodás hangosztatott eszmerendszere bizonyos garanciát sejtet. Mert egyetlen tényre utalva a közel nyolcszázéves, megfosztott léthelyzetű cigányság önmagában is olyan tehertételt jelent, amelyet egy pillanatra sem hagyhatunk figyelmen kívül. Ha élethelyzetükben nem következik be radikális változás, akkor újra csak a polgárosodás látszatáról beszélhetünk. Szólamként és nem valóságként.

Dr. Kerékgyártó T. István

P Á L Y Á Z A T

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány Kuratóriuma pályázatot hirdet a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány Irodaigazgatói tisztségének betöltésére

Pályázati feltételek:

- felsőfokú végzettség,
- igazgatási, közigazgatási gyakorlat,
- vállalkozási- és számviteli szabályok legalább alapszintű ismeretek,
- a közalapítványra vonatkozó jogszabályok ismerete,
- legalább egy nyugat-európai világnyelv középfokú ismerete,
- büntetlen előélet
- magyar állampolgárság,

A pályázat elbírálásánál előnyt élveznek a nonprofit- közhasznú szervezeti vezetési, illetőleg vállalkozási gyakorlattal rendelkező pályázók.

Az irodaigazgató feladatai:

- kuratóriumi döntések előkészítése, végrehajtásuk megszervezése,
- a közalapítványi vagyonnal történő felelős gazdálkodás irányítása,
- a közalapítványi Iroda irányítása,
- egyéb, az Alapító Okiratban és a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott feladatok elvégzése.

Bérezés: megegyezés szerint, a Kuratórium döntése alapján.

A pályázatokat 1998. augusztus 15-ig lehet 3 példányban benyújtani a Közalapítványi Iroda címére:

MCKA 1021 Budapest, Budakeszi út 55/D, P/5, V.em. 2.

A pályázathoz mellékelni kell a felsőfokú végzettséget igazoló iratokat, egy hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt, nyelvvizsga bizonyítványt, kézzel írt önéletrajzot, valamint 3-5 oldalas, a tisztség ellátásával kapcsolatos elképzeléseket tartalmazó terveket.

A tisztség betöltéséről a Kuratórium dönt, három havi meghívást követő határozott idejű kinevezés formájában.

Értesítés

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1998. június 10-én megtartott Kuratóriumi ülésén történt pályázati döntések után a „Megvalósítható fejlesztési elképzeléssel rendelkező egyszisztencia teremtő cigány kisvállalkozások és családi vállalkozások számára” kiírt pályázatra az 1998-ra elkülönített keret kimerült.

Mindezek alapján az 1998-as évre „vállalkozói” pályázatot nem áll a Közalapítvány módjában fogadni. Az újonnan érkező pályázatokat érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, a Közalapítványi Iroda nem őrzi meg, arról értesítést nem küld.

A Közalapítvány csak az 1999-re vonatkozó vállalkozói pályázati felhívásának megjelenése után tud ebben a témában egyéni pályázatokat fogadni.

További felvilágosítás az alábbi címen kérhető:

Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1021 Budapest, Budakeszi út 55/D. P/5 ép. V/2.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1998. június 10-i kuratóriumi ülésen támogatásban részesített pályázatok

Pályázó	Megítélt támogatás (Ft)	VNT/VT (Ft)	A program
Orsós Rudolf, Kisszőlős	400.000	—/400.000	sertéstartás
Nyerges Sándor, Babócsa	285.000	57.000/228.000	sertéstartás
Orsós István, Szedres	1.000.000	200.000/800.000	földművelés, gépvásárlás
Baranyi Sándor Andor, Valkó	7500.000	150.000/600.000	nyúltartás
Lólé Jeremiás, Kisköre	600.000	—/600.000	szarvasmarha tartás
Milnár Lajos, Heves	600.000	120.000/480.000	nyúltartás
Szilágyi István, Aba-Bodakajtor	800.000	160.000/640.000	sertéstartás
Zsolnai László, Bana	500.000	100.000/400.000	sertéstartás
Bari Anita, Kömlő	600.000	120.000/480.000	tojótyúktartás
Szabó Jenőné, Erdőkövesd	500.000	100.000/400.000	sertéstartás
Feka Elemér, Aranyosapáti	400.000	80.000/320.000	sertéstartás
Koltai Gyula, Fonó	900.000	180.000/720.000	tehéntartás
Laska János, Vasmegyer	300.000	60.000/240.000	sertéstartás
Burai Csaba, Fegyvernek	400.000	80.000/320.000	sertéstartás
Balogh Lászlóné, Alsózsoltca	800.000	160.000/640.000	élelmiszerbolt

Pályázó	Megítélt támogatás (Ft)	VNT/VTT (Ft)	A program
Balogh Antal, Nagyecsed	600.000	120.000/480.000	sertéstartás
Csonka Zoltán, Istvándi	500.000	100.000/400.000	sertéstartás, bikatenyésztés
Glonczi Károly, Encs	350.000	70.000/280.000	sertéstartás
Aranyosi László, Abaújdevecser	800.000	160.000/640.000	állattenyésztés
Gulyás Lajos, Alsózsolca	1.000.000	—/1.000.000	építőipari vállalkozás
Balogh János, Bolhó	900.000	180.000/720.000	libatartás
Farkas Endréné, Szamosangyalos	200.000	40.000/160.000	sertéstartás
Horváth András, Vilmány	800.000	160.000/640.000	földművelés
Jónás Lajosné, Mezőgyán	1.000.000	100.000/900.000	zöldségtermesztés
Kósa Márton, Kisköre	500.000	100.000/400.000	sertéstartás
Nagy Kálmán, Kisköre	500.000	100.000/400.000	sertéstartás
Penti Sándor, Kisköre	600.000	120.000/480.000	sertéstartás
Oláh Imre, Litke	500.000	100.000/400.000	sertéstartás
Budai Dezsőné, Méra	1.000.000	200.000/800.000	tehéntartás
Bokor János, Barcs	600.000	120.000/480.000	sertéstartás
Lukács Ernőné, Kisköre	500.000	100.000/400.000	szarvasmarhatartás
Tóth József, Aranyosapáti	400.000	80.000/320.000	sertéstartás
Horváth Sándor, Aranyosapáti	300.000	60.000/240.000	sertéstartás
Balogh János, Barcs	600.000	120.000/480.000	sertéstartás
Bancsók Jánosné, Méra	1.000.000	—/1.000.000	tehéntartás
Orgován József, Aranyosapáti	400.000	80.000/320.000	sertéstartás
Balázs Lajos, Nagyecsed	1.000.000	—/1.000.000	gépvásárlás
Farkas Jenő, Mátészalka	600.000	120.000/480.000	sertéstartás
Farkas János, Kaposvár	550.000	110.000/440.000	sertéstartás
Pápai László, Szalaszend	600.000	120.000/480.000	sertés-, szarvasmarhatartás
Horváth András, Kékcse	600.000	—/600.000	élelmiszerüzlet
Rostás Károly, Öcsöd	500.000	100.000/400.000	sertéstartás
Bordács János, Tiszanána	600.000	120.000/480.000	bikaborjú-nevelés
Dobos László, Pápa	800.000	—/800.000	árubeszerzés, értékesítés
Kurucz Tibor, Jánoshalma	500.000	100.000/400.000	sertéstartás
Batyi Béla, Vilmány	900.000	180.000/720.000	tojtyúktartás
Balogh Artúr, Nyíregyháza-Sóstóhegy	1.000.000	—/1.000.000	építőipari vállalkozás
Balogh András, Murakeresztúr	800.000	160.000/640.000	szarvasmarhatartás
Községi Önkormányzat, Ozora	1.000.000	500.000/500.000	közhasznú foglalkoztatás
Lungo Drom, Vásárosnamény	742.000	520.000/222.000	sertéstartás
CKÖ, Szatmárcseke	1.000.000	350.000/650.000	sertéstartás
CKÖ, Gyüre	900.000	450.000/450.000	tyúktartás
TFFCSZ, Alsózsolca	812.000	612.000/200.000	sertéstartás
Cig. Kult. és Sport Egyesület, Kiskunhalas	1.000.000	700.000/300.000	sertéstartás
CKÖ, Püspökladány	1.000.000	650.000/350.000	sertéstartás
ÖSSZESEN:	36.789.000	8.469.000/38.320.000	

Rövidítések: VNT – vissza nem térítendő támogatás. VTT – visszatérítendő támogatás. CKÖ – cigány kisebbségi önkormányzat.

A FARKAS ÉS A RÓKA

(Folytatás)

Uccu! kisurran a róka a lyukon, bújik utána a farkas is, de az már nem fért ki a lyukon. Supp, supp! ütötték-verték, ahogy csak győzték. Aztán egyet gondol farkas koma, mégiscsak visszahőkölt a lyuktól, s kiszaladt az ajtón.

Ezalatt a róka már messzi járt a falutól, s amint ment, mendegélt az úton, egyszer visszapillant, s látja, hogy jön egy szekér utána, s az színing tele van hallal. Fogja magát, s lefekszik az út közepén, behunyja a szemét, kinyújtózkodik, mintha meg volna döglöve. Odaér a kocsi, látja a gazdája a döglött rókát, szépen felveszi, s feldobja a kocsi tetejébe.

Egyéb sem kellett a rókának. Amíg az ember szép csendesen ment, mendegélt az ökrök mellett, nekiesett a halaknak. Jó lagzit csapott, s még egy csomó halat ölbe kapott. Azzal leugrott a kocsiról, s más irányban elkullogott.

Még egy jó hajításnyira sem ment, hát jött szembe vele a farkas letört derékka, szomorú pofával.

– No, róka koma, te beadtál nekem!

– Mit, még te beszélsz – pattogott a róka –, nem mondtam, hogy ne ordíts annyit!

– Igaz, igaz! – mondta a farkas.

Kibékültek, megint nagy barátságot kötöttek, s mentek tovább. Az ám, de a farkas meglátja a sok halat a rókánál, s kérdi tőle:

– Hát ezt a sok halat hol fogtad, róka koma?

– Hol-e? A vízben, farkas koma.

– Ugyan bizony, hogy fogtad?

– Hogy-e? Hát halásztam.

– Ejnye, róka koma, taníts meg engem is a halászatra.

– No, ez ugyan nem nagy mester-ség. Elmegy a jégre. A farkadat beledugod egy lékbe. S mikor jól rágyűlnek a halak, szépen kihúzod.

Elmennek a jégre. Ott mindjárt találunk is egy léket. A farkas bedugja a farkát. Ott ül egy kicsit, aztán akarja kihúzni, mert érezte már, hogy nehéz. Az ám! Nehéz volt, mert már kezdett odafagygni.

– Farkas koma, még ne húzd ki, várd meg, amíg többen lesznek rajta.

Amikor aztán egészen odafagyott a farka, biztatta a róka:

– No most, édes komám, húzzad!

– Húznám, koma, húznám, de nem bírom.

– Az jó – mondta a róka –, bizonyosan sok hal van rajta. No csak, komám, neki, húzzad, ahogy bírod.

Nagyokat nyögött a szegény farkas, csurgott róla a verejték. De csak nem tudta kihúzni a farkát.

– Tyű, aki áldója van – mondja a róka –, baj van, koma. Akármilyenek, ha oda nem fagyott a farkad.

– Jaj, jaj – ordított a farkas. – Mit csináljak, mit csináljak?

– Tudod mit, farkas koma, én majd elragdom a farkadat.

– De már azt nem engedem – mondja a farkas –, inkább pusztuljak el.

– Hát jól van, koma, én másképp nem segíhetek rajtad, isten áldjon.

Alighogy elment a róka, asszonyok jöttek a jégre ruhával, hogy kimossák a léken. Meglátják a farkast messziről, kiabálnak, hátha elszalad. De bizony a farkas nem szalad el.

Közelebb mennek, s akkor látják, hogy oda van fagyva. Bezzeg most nekibátorodtak az asszonyok. Odamennek, s szék lábával meg sulykolóval ütök-verik a farkast. De már ezt a farkas sem vette tréfára. Nekirugaszkodott egész erejéből, beleszakadt a farka a jégbe, s azzal – uccu neki! – úgy elszaladt, mintha szemét vették volna.

Ezalatt a róka túl járt árkon-bokron. s amint ment, mendegélt, egy gödörhöz ért. Ez a gödör tele volt pozdorjával, s róka koma fogta magát, belefeküdt, jól meghengergőzött benne, hogy a sok fehér pozdorjától a szőre sem látszott. Aztán elnyúlt, mintha agyon volna verve.

Éppen arra kullog a farkas, meglátja a rókát, s kérdi:

– Hát téged mi lelt, róka koma?

– Ugyan, ne kérdezd, farkas koma, nem látod-e, minden csontomat úgy összetörték, hogy kilóg a szőröm közül.

– No – mondja nagy búsan a farkas –, én is a lékben hagytam a farkamat. Róka koma pedig nyögött keservesen:

– Jaj, csontom, csontom, de összetörének!

A bolond farkasnak megesett a szíve rajta.

– No, ne jajgass, róka koma – mondta neki –, menjünk, valahol az erdőben meghúzódunk, leheveredünk, s majd meggyógyulunk.

De a róka csak tovább nyögött, jajgatott:

– Jaj, lelkem, komám, farkas komám, mennék én, de nem tudok.

– Jól van, jól, majd vezetlek én.

– De mikor a lábamra sem tudok állni.

– No, ha nem tudsz, hát ülj fel a hátamra, én majd elviszlek.

Azzal felvette a rókát a hátára, s cipelte nagy keservesen. Amint ment, mendegélt a farkas, elkezdte a róka mondani magában csendesen: – Vert viszen veretlent, vert viszen veretlent.

Visszafordítja a fejét a farkas, s kérdi:

– Mit pusmogsz magadban, róka koma?

– Azt mondtam, hogy veretlen viszt vertet, veretlen viszt vertet.

„No – gondolja magában a farkas –, bizonyosan csengett a fülem, s nem jól hallottam.” De alig megy tovább, a róka csak megint mondja magában: – Vert viszen veretlent, vert viszen veretlent.

Megint visszafordul a farkas, s kérdi:

– Mit pusmogsz te magadban, róka koma?

– Csak úgy mondogatom magamban, farkas koma: Veretlen viszt vertet, veretlen viszt vertet.

– De ilyen-olyan teremtette – ordított a farkas –, mindent jól hallottam, megint bolonddád tétél! – S azzal úgy lehajította a hátáról a rókát, hogy az csak úgy megnyekkent belé. – Eb legyen a te komád, hallod-e, én többet nem!

De bezzeg vége volt a nagy barátságának s a komaságnak. Cudarul összeverekedtek. Aztán az egyik ment jobbra, a másik balra. Azóta jár ez a példabeszéd: „Ejátszotta, mint róka a komaságot.”

(VÉGE)

Benedek Elek

F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek!

Tombol a nyár, mindannyian a szünidő örömeit élvezitek. A sok strandolás, napozás után jól esik a hűvös szobába behúzódni és elővenni a már elolvasott könyvek érdekes cselekményeit ismét feleleveníteni, vagy egy új könyv olvasásába belekezdeni.

Első rejtvényünkben regényhősök nevét kell a könyvcímekhez helyesen kapcsolni, és így beküldeni szerkesztőségünkbe!

Bornemissza Gergely
– Kincskereső Kisködmön

Küsmödi Kelemen
– A Pál-utcai fiúk

Nemecsek Ernő
– Egri Csillagok

Nyilas Misi
– Túskevár

Matula bácsi
– Légy jó mindhalálig

Találós kérdések

– Szárnya nincs, és mégis repül, A föld felett körös-körül. A hátával napot takar vizet önt le, hogyha akar. Mi az?

– A hold elhagyta a nap felkapja reggel a virágokat takarja. Mi az?

– Megyen, megyen meg sem áll hanyat fekszik fel sem áll. Mi az?

– Milyen kő van a legtöbb a patakban?

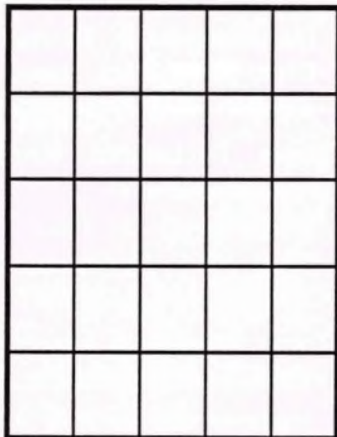

ÁTLÓZZ!

E rejtvény helyes megoldásával, a bal felső sarokból indulva, átlós irányba, a jobb alsó sarokig, mindenhol Z betűt kaptok.

Feladat: a négyzetrácsba került új szavak beküldése.

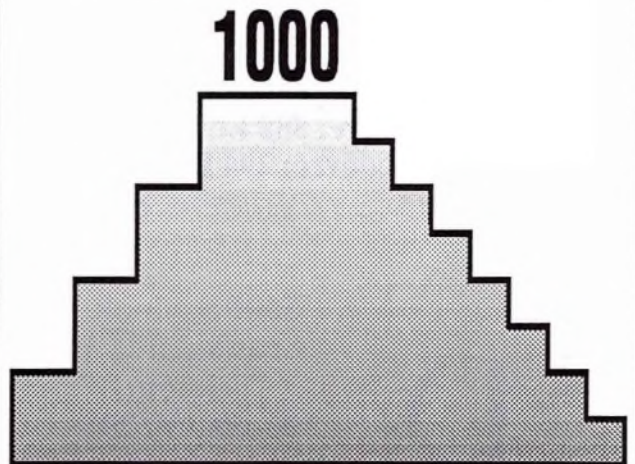
LÁRMÁS
ERŐS
NEDVES
VALÓDI
SZIKKADT

Építsünk piramist!

A piramis csúcsa 1000. Ha az egyik oldala négy lépcsőből áll és a másikat nyolc lépcsőből építették, mennyit ér külön-külön egy-egy lépcső? Mindkét oldalt figyeljétek!

A nagy és a kis lépcső egy-egy száma a megfejtés!

Jó szórakozást kívánunk a rejtvényfejtéshez!

Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

A LUNGO DROM SZÍNEIBEN FOCIZNAK A KERECSENDI SPORTOLÓK

A Nagy Ferenc elnök által vezetett Kerecsendi Sportegyesület, 1998. augusztus 9-én ünnepli 10. évfordulóját. Az egyesület tagjai kevés kivétellel, cigány fiatalok. Futbalcsapatuk az Eger körzeti II. osztályban már többször elérték a második helyezést és kaptak sportszerű játékukért dícsérő oklevelet.

Tíz éve magukra hagyva teremtették meg a közösségi életükhöz nélkülözhetetlen anyagiakat. Vállaltak kőművesmunkát, parkrendezési és kubikus munkát, napjainkban pedig a Korona Gombaipari Egyesülés biztosít számukra folyamatosan alkalmi munkát.

Az 1994-ben megalakult Helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat, évente támogatta a maga szerény anyagi lehetősége mellett. Az éves költségvetésük ötven százalékát az egyesület rendelkezésére bocsájtotta. A települési önkormányzat anyagi

helyzete már lehetővé tette, hogy ebben az évben harmincezer forinttal támogassa a sportoló fiatalokat.

Miután az egyesület tagjai eddig nem voltak egy cigányszervezetnek sem tagjai a legutóbbi ülésükön úgy döntöttek, hogy tagfelvételüket kéri a Lungo Drom helyi szervezetébe. A **Suha József** elnök által vezetett szervezet vezetősége egyhangúlag elfogadta a 47 főt számoló egyesület tagjait.

Az ősszel esedékes helyhatósági választásra a két szervezet közösen állít jelölteket, de a Lungo Drom színeiben fogják indítani, úgy a települési önkormányzatba, mint a kisebbségi önkormányzatba a jelölteiket.

Kerecsenden a Lungo Drom közel 200 fős tagsága reménykedik, hogy az országos vezetőség támogatja és megerősíti a helyi szervezetüket.

Pusoma Jenő

A Nemzeti-Etnikai-Roma-Kisebbségi-Érdekvédelmi-Szervezet (NERKÉSZ) irodájának címe megváltozott. Az új irodánk címe: **NERKÉSZ Budapest VI. kerület, Eötvös utca 29.**

Levelezési címünk: **NERKÉSZ, 1064 Budapest VI. kerület, Vörösmarty út 48. I. emelet 11. ajtó. Telefon: 06-20-765-665. Ügyfélfogadás: Minden hónap első hétfőjén: 10-16 óráig.**

Demeter János, elnök

Elhunyt Horváth István

Hosszantartó betegség után, 57 éves korában elhunyt **Horváth István** cigánydalénekes. A közönség által **Horváth Pista** néven ismert énekes 1968-ban a **Nyílik a rózsza** címmel rendezett népzenei versenyen tűnt fel, amelynek egyik győztese lett. Azóta hivatásos előadóművészként dolgozott, lemezei több millió példányban keltek el szerte a világon. **Horváth Istvánt** június 17-én érte a halál. Búcsúztatása június 25-én 13 órakor volt Budapesten a Kozma utcai temetőben.

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
egy évre: 1176 Ft,
fél évre: 588 Ft,
negyedévre: 294 Ft

A megrendelőlapot és az előfizetési díját
a szerkesztőség címére kell eljuttatni:

**5000 Szolnok,
Aranka utca 3.
Telefon:
06-60/387-293**

Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.

JOGVÉDŐIRODÁK

Nemzeti és Etnikai Jogvédő Iroda
(vidéki irodák: Eger, Miskolc)

Irodavezető: **Dr. Furmann Imre**
Cím: Budapest Pf. 453/269
Telefon: 322-1491

Szolnoki Kisebbségi Jogvédő Iroda

Irodavezető: **Dr. Pálfi Miklós**
Cím: 5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Telefon: 06-56/420-110

Cigányok Jog- és Érdekérvényesítő Irodája

Irodavezető: **Dr. Kosztics István**
Cím: 7600 Pécs, József A. u. 4.
Telefon: 06-72/325-558

Roma Parlament Konfliktusmegelőző és Jogvédő Irodája

Irodavezető: **Dr. Pánczél Márta**
Cím: 1084 Budapest, Tavaszmező út 6.
Telefon: 06-1/313-18-87

Roma Polgárjogi Alapítvány Jogvédő Iroda
(vidéki irodák: Miskolc, Pécs, Debrecen)

Irodavezető: **Horváth Aladár**
Cím: Budapest VIII. Ferenc krt. 22.
Tel: 06-1/218-64-76

Országos vásárok naptára

1998. július 7. — augusztus 7.

Július 7., kedd

Pápa	oá.
Siófok-Kiliti	ok.
Zalaegerszeg	oák.

Július 8., szerda

Csorna	oá.
Mezőcsát	oák.
Miskolc	osk.
Siófok-Kiliti	ok.

Július 9., csütörtök

Gyöngy	oák.
Komádi	oá.
Siófok-Kiliti	ok.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Július 10., péntek

Miskolc	ok.
Sásd	oák.
Siófok-Kiliti	ok.

Július 11., szombat

Apc	oák.
Csorna	ok.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászberény	oák.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Miskolc	ok.
Ózd	oák.
Pécs	r+ok+av.
Siófok-Kiliti	av.
Szeged-Kiskundorozsma	ok.
Tura	av.

Július 12., vasárnap

Békéscsaba	av.
Csorna	av.
Dombóvár	ok.
Dunaújváros	oák.
Gödöllő	osk.
Gyomaendrőd	oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászdóza	oák.
Jászkarajenő	oák.
Kaposvár	ok+av.
Kecel	oák.
Kecskemét	ok+kjv.
Kiskunfélegyháza	oák.
Miskolc	av.
Nyíregyháza	av.
Pásztó	oák.
Pécs	oák+av.
Romhány	oák.
Szarvas	oák.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szekszárd	oák.
Szolnok	av.
Tompá	oák.
Törtel	oák.
Zalaegerszeg	av.

Július 13., hétfő

Patvarc	oák.
---------	------

Július 14., kedd

Pétervására	oák.
Siófok-Kiliti	ok.

Július 15., szerda

Hajdúnánás	oák.
Miskolc	osk.
Siófok-Kiliti	ok.

Július 16., csütörtök

Drávasok	oák.
Siófok-Kiliti	ok.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Július 17., péntek

Miskolc	ok.
Siófok-Kiliti	av.

Július 18., szombat

Bercel	oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Kaposvár	av.
Kál	oák.
Kecskemét	ok+kjv.
Mezőberény	oák.
Miskolc	ok.
Mohács	oák.
Pécs	ok+av.
Sárbogárd	oák.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Július 19., vasárnap

Békéscsaba	av.
Bőhönye	oák.
Cegléd	oák.
Csorna	av.
Dunaújváros	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Heves	oák+av+mgv.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kiskunfélegyháza	av.
Miskolc	av.
Mórahalom	oák.
Nyíregyháza	av.
Pécs	oák+av.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szászvár	oák+av+mgv.
Szolnok	av.
Tiszaújváros	oák.
Vác	oák.

Július 20., hétfő

Nagydorog	oák.
Szendről	oák.

Július 21., kedd

Felsőlány	oák.
Siófok-Kiliti	ok.
Soltvadkert	oák.

Július 22., szerda

Miskolc	osk.
Siófok-Kiliti	av.

Július 23., csütörtök

Győr	oák.
Siófok-Kiliti	ok.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Július 24., péntek

Miskolc	ok.
Siófok-Kiliti	ok.

Július 25., szombat

Csanytelek	oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászárókszállás	oák.
Kapuvár	oá.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kondoros	oák.
Miskolc	ok.
Pécs	ok+av.

R Ö V I D Í T É S E K

av.	= autóvásár
bv.	= búcsúvásár
csv.	= cserépvásár
kjv.	= közúti jármű vásár
kuv.	= kutyavásár
LNv.	= Lovas Napok vására
mgv.	= munkagép vásár
nmv.	= népművészeti vásár
oá.	= országos állatvásár
oák.	= országos állat- és kirakó vásár
ok.	= országos kirakó vásár
osk.	= országos sertés- és kirakó vásár
r.	= régiségvásár
tbv.	= termékbemutató és vásár
üv.	= ünnepi vásár

Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Július 26., vasárnap

Békéscsaba	av.
Csorna	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászfalu	bv.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kunmadaras	oák.
Miskolc	av.
Nagykát	oák.
Nagykörös	oák.
Nyíregyháza	av.
Pécs	oák+av.
Pilis	oák.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szeghalom	av+mgv.
Szekszárd	oák.
Szolnok	av.

Július 27., hétfő

Kapuvár	ok.
Pécs VII. 27-31-ig	r.
Verpelét	oák.

Július 28., kedd

Siófok-Kiliti	ok.
---------------	-----

Július 29., szerda

Miskolc	osk.
Siófok-Kiliti	ok.

Július 30., csütörtök

Siófok-Kiliti	ok.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Július 31., péntek

Déaványa	oá.
Miskolc	ok.
Siófok-Kiliti	ok.

Augusztus 1., szombat

Abony	oá.
Békéscsaba	oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Komló	oák+av.
Magyarándor	oák.
Marcali	oák.
Miskolc	ok.
Pécs	oák+r+av.
Poroszló	oák.
Siófok-Kiliti	av.

Tura	av.
Vác	kjv.

Augusztus 2., vasárnap

Békéscsaba	av.
Bonyhád	oák.
Csorna	av.
Dunaújváros	oák.
Gyomaendrőd	oák.
Gyöngyös	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászapáti	oák.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Miskolc	av.
Nagykörös	av.
Nyíregyháza	av.
Pápa	kjv.
Pécs	ok+r+av.
Porcinkula	bv.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szeghalom	oák.
Szolnok	av.
Tiszaújváros	av.
Törökszentmiklós	av.

Augusztus 4., kedd

Bátánytereny	oák.
Cegléd	oá.
Nagyecsed	oák.
Nagykanizsa	oák.
Siófok-Kiliti VIII. 4-7-ig	ok.

Augusztus 5., szerda

Jánosháza	oák.
Miskolc	oák.
Tura	oák.

Augusztus 6., csütörtök

Cellőmölk	ok.
Ónod	oák.
Szeged-Cserepes sor	ok.
Vésztő	oák.

Augusztus 7., péntek

Gyöngyös	oá.
Gyula	oák.
Hódmezővásárhely	oá.
Miskolc	ok.
Tomyiszentmiklós	ok.

A vásárnaplót összeállította:
Wilhelm István

Tyukodi László alkotása

